

Bela knjiga konkurenčnosti slovenskega gospodarstva 2008

April 2008

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

338(497.4):339.137.2

BELA knjiga konkurenčnosti slovenskega gospodarstva za leto 2008
/ [uredništvo Alenka Avberšek]. - Ljubljana : Gospodarska zbornica
Slovenije, 2008

ISBN 978-961-6666-09-1

1. Avberšek, Alenka

238551552

Bela knjiga GZS konkurenčnosti slovenskega gospodarstva 2008
Potrjena na 6. seji UO GZS z dne 8. april 2008

Izdala: Gospodarska zbornica Slovenije (GZS)

Zanjo: Alenka Avberšek, Izvršna direktorica za zakonodajo in politike

Projektna skupina:

Uredništvo Alenka Avberšek, vodja projekta; člani: mag. Mateja Čepin, Janez Renko, mag. Janja Leban, Antonija Božič Cerar, Robert Sever, mag. Vekoslav Korošec, Borut Gržinič, Dušan Zupančič, Niko Martinec, Jože Renar, Janez Dekleva, mag. Andrej Friedl, Vesna Uršič, Mirjam Božič, Metka Penko Natlačen, Irena Brglez, mag. Vida Kožar, Polona Podgoršek, mag. Tajda Pelicon.

Predloge za povečanje konkurenčnosti so podala združenja/zbornice GZS, območne /regionalne zbornice GZS (OZ) in službe GZS na podlagi predlogov podjetij, članic GZS ter na podlagi zaključkov in predlogov organov GZS, združenj in OZ.

Oblikovanje in postavitve: GZS, Samo Grčman

Naklada: 800 kosov

Tisk: Present d.o.o.

Ljubljana, april 2008

© Vse pravice pridržane

Uporaba predlogov zaželeno, a z navedbo vira!

Besedilo ni lektorirano, namenjeno je kot osnova za razpravo.

Gradivo je dostopno tudi v elektronski obliki na naslovu: www.gzs.si

Bela knjiga konkurenčnosti slovenskega gospodarstva 2008

Potrjena na 6. seji UO GZS z dne 8. april 2008

Ljubljana, april 2008

Kazalo

ZAKAJ BELA KNJIGA KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA	8
I. UKREPI ZA TEHNOLOŠKI PREBOJ SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA IN GLOBALIZACIJO TRGOV	12
UKREPI ZA TEHNOLOŠKI PREBOJ	12
1. Pospešiti prenos rezultatov raziskav v gospodarstvo za hitrejšo prestrukturiranje proizvodnega in storitvenega sektorja s ciljem večje dodane vrednosti	13
2. Bolje definirati prioritete vlaganj v R&R na državni ravni v povezavi z inovacijskim potencialom	13
3. Podpreti uvajanje sodobnih modelov vodenja in upravljanja	14
4. Uvesti podjetnost R&R v povezavi z gospodarstvom - Povečati vlaganja v R&R iz javnih in zasebnih sredstev za uspešen inovacijski vzpon	14
5. Uvesti podjetnost v organizacijah znanja	15
6. Okrepiti mrežno povezovanje v domačem gospodarstvu in sklepanja strateških zavezništev s tujimi partnerji – evropske in globalne verige na jedrnih znanjih	15
7. Uskladiti delovanje podpornega inovacijskega okolja na nacionalni in regionalni ravni	16
8. Pospešiti črpanje sredstev iz naslova kohezijske politike za razvoj slovenskega gospodarstva	16
UKREPI ZA GLOBALIZACIJO IN INTERNACIONALIZACIJO	17
9. Povečati geografsko diverzifikacijo slovenskega izvoza	17
10. Povečati delež proizvodov in storitev visokih tehnologij in visoke dodane vrednosti v izvozu	18
11. Zagotoviti pogoje za revitalizacijo in razvoj slovenske obrambne industrije	19
12. Povečati priliv neposrednih tujih investicij	19
13. Izboljšati funkcioniranje diplomatskih predstavništev države pri dodeljevanju vizumov	19
II. UKREPI ZA VAROVANJE OKOLJA IN ENERGETSKO UČINKOVITOST	21
UKREPI ZA VAROVANJE OKOLJA	21
14. Zagotoviti znosno implementacijo EU direktiv v nacionalno okoljsko zakonodajo	22
15. Spodbuditi predelavo odpadkov – sekundarnih surovin	23
16. Učinkovita priprava na trgovanje s toplogrednimi plini in druge ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	23

17. Zagotoviti javnost podatkov o doseženih učinkih prostovoljnih programov za zniževanje emisij toplogrednih plinov	24
18. Povečati obseg in transparentnost vračanja okoljskih dajatev gospodarstvu za namene varovanja okolja in energetske učinkovitosti	24
ZAGOTOVITI IZVAJANJE OKOLJSKE ZAKONODAJE, KI NE BO POVEČEVALA ADMINISTRATIVNIH BREMEN	25
19. Zmanjšati pogostnost meritev hrupa iz nepremičnih virov	25
20. Zmanjšati število in obseg upravnih postopkov, ki se nanašajo na okoljevarstvena dovoljenja, zmanjšati zahteve glede obsega dokumentacije, ki jo je treba predložiti v vlogi	25
21. Odpraviti zapletene postopke za uveljavljanje zmanjšanja plačil okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida	25
UKREPI ZA VEČJO ENERGETSKO UČINKOVITOST IN CENOVNO KONKURENČNO ENERGIJO	26
22. Zagotoviti realna sredstva za izvedbo Akcijskega načrta energetske učinkovitosti Slovenije 2006-2013	27
23. Povečati delež spodbud za energetske učinkovitosti v industriji	27
24. Zagotoviti optimalno delovanje in razvoj elektroenergetskega sistema v Sloveniji	28
25. Povečati podporo R&R projektov na področju URE in OVE	29
26. Povezati vse deležnike za realizacijo programa NANENU	29
27. Zagotoviti konkurenčne pogoje oskrbe z električno energijo za industrijo	29
28. Pristopiti k uvedbi Zelene davčne reforme	30
III. UKREPI ZA UČINKOVITO RABO PROSTORA, IZGRADNJO JAVNE INFRASTRUKTURE, CENEJŠO KOMUNALNO INFRASTRUKTURO IN STORITVE	31
29. Odpraviti neizvedljiva določila novega Zakona o prostorskem načrtovanju (PN)	31
30. Odpraviti nesprejemljivo dolge postopke za spremembo občinskih prostorskih planov, ki ovirajo razvoj podjetništva	32
31. Odpraviti neuskkljenosti državnih in lokalnih prostorskih aktov za področje telekomunikacijske infrastrukture in dodeliti status javne gospodarske infrastrukture brezžičnim TK omrežjem	32
32. Odpraviti nepovezanost občinskega prostorskega plana in državnih izhodišč za eksploatacijo naravnih bogastev	33
33. Izboljšanje primarne cestne in železniške povezave	33
34. Nujna je nova prometna politika	34
35. Pospešiti razvoj gospodarstva na območjih z omejitvami	34
36. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) se ne sme povečevati nesorazmerno z namenom te dajatve	34

37. Zagotoviti konkurenčnost in preglednost cen komunalščin in komunalnih storitev	35
38. Zagotoviti enake možnosti dostopa do internetnih storitev po vsej državi	35
IV. UKREPI ZA RAZVOJ IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA ZA POTREBE RAZVOJA GOSPODARSTVA	36
39. Pospešiti izvajanje bolonjskega procesa v visokem šolstvu	36
40. Okrepiti kvalitetno in učinkovito okolje za nastajanje, kroženje in izrabo znanja – odprtost in podjetnost v institucijah znanja v povezavi z gospodarstvom	37
41. Dodelati nacionalno strategijo izobraževalnih spodbud za kadre za inovacijski vzpon	37
42. Uskladiti kriterije za dodeljevanje kadrovskih in državnih štipendij za deficitarne poklice	38
43. Podpirati gibanje Mladi raziskovalci za razvoj regij	38
44. Vpeljevanje »novih« splošnih znanj v temeljno izobraževanje	39
45. Okrepiti socialno partnerstvo kot element povezovanja izobraževanja in trga dela	39
46. Oblikovanje pobud za nove poklicne kvalifikacije oz. njihovo posodabljanje	40
47. Podpirati partnerstvo v izvajanju praktičnega izobraževanja pri srednjem poklicnem in višjem strokovnem izobraževanju	41
V. UKREPI ZA EFEKTIVNO IZRABO DELOVNEGA ČASA, FLEKSIBILNO ZAPOSLOVANJE TER VARNO IN ZDRAVO DELO	42
48. Povečati delež učinkovitega delovnega časa	42
49. Zmanjšati obremenitev delodajalcev iz naslova bolniških izostankov	43
50. Odpovedni roki naj se skrajšajo oziroma določijo kot alternativa namesto odpravnine	43
51. Zagotoviti ugodnejšo davčno obravnavo dela na domu in uporabo lastnega orodja pri delu	43
52. Dodatek za delovno dobo naj se postopoma odpravi	44
53. Odpraviti poročanje o nameri pogodbenega dela	44
54. Povečati aktivno vlogo Zavoda za zaposlovanje pri preverjanju izpolnjevanja pogojev za zaposlitev	44
55. Odpraviti stroške delodajalca za zdravniški pregled pred nastopom dela brezposelnega delavca, napotenega iz ZRSZ	45
56. Odpraviti stimulatивne in netransparentne socialne pomoči, ki znižujejo interes za delo	45
57. Zagotoviti recipročnost predpisov s področja prostega pretoka delovne sile	45
58. Ustanovitev Agencije za začasno brezposelne delavce v času mrtvih sezon	45

59. Zagotoviti e-dostop za vodenje administrativnih evidenc prejemanja socialnih prejemkov zaposlenih	46
60. Zagotoviti jasnejšo določitev odgovornosti za povračilo škode ZZZS	46
61. Zmanjšati administrativne obveznosti s področja varnega in zdravega dela, ki ne prispevajo k zdravju in varnemu delu, znižujejo pa konkurenčnost – predvsem malih podjetij in podjetnikov posameznikov	46
VI. UKREPI ZA ENOSTAVNEJŠE IN CENEJŠE POSLOVANJE	48
62. Zagotavljanje ustreznih oblik poslovnega svetovanja in informiranja za MSP	48
UKREPI NA PODROČJU DAVKOV IN PRISPEVKOV	48
63. Uvesti stimulativne davčne olajšave za investicije za tehnološki preboj	48
64. Zagotoviti jasnejše in poenoteno poročanje za uveljavljanje davčnih olajšav	49
65. Poenostavitev sistema pobiranja prispevkov za socialno varnost	49
66. Opustitev obdavčitve stroškov prevoza in nočitev za tuje poslovne partnerje	50
67. Preverjanje dokumentov pri notarju	50
68. Odpraviti neenakopravnost v odnosu med državnimi organi in delodajalci	50
69. Poenostavitev sistema plačevanja davkov in drugih obveznih dajatev ter zagotovitev takšnega sistema, ki bo zmanjšal stroške plačevanja davkov	51
70. Postopek plačevanja davka naj bo prilagojen višini obveznosti	51
71. Zmanjšati zaostanke na drugi stopnji v davčnih zadevah	52
72. Zagotoviti enakopraven položaj delavcev, napotenih v tujino	52
73. Poenostavitev postopkov za uveljavljanje ugodnosti iz mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja	52
74. Odpraviti neusklajenost plačevanja prispevkov od določenih prejemkov in ne vštetevanje v pokojninsko osnovo	53
75. Omejitev rasti stroškov podjetij za pokojninska zavarovanja	53
76. Poenostaviti obdavčevanje avtorskih honorarjev za tuje	54
POVEČATI UČINKOVITO IZVAJANJE ZAKONODAJE, ODPRAVITI ADMINISTRATIVNE OVIRE	54
77. Omejitev zahteve za pridobitev obrtnega dovoljenja v skladu s 5. členom OBZ	54
78. Izboljšanje izmenjave podatkov med državnimi organi	54
79. Priznati nadomestilo delodajalcem za stroške vodenja evidenc in izvajanje izvršb na plačo zaposlenih	54
80. Preprečevanje zavajajočega oglaševanja	55
81. Odpraviti nepotrebno dostavljanje dokazil, ki jih državne službe imajo	55
FINANČNO RAČUNOVODSKO PODROČJE	55
82. Zagotoviti enakopraven položaj za obvezo javne objave računovodskih izkazov	55
83. Jasneje opredeliti obračun zakonitih zamudnih obresti	55

84. Povišati limit za vodenje enostavnega knjigovodstva za sp	56
85. Racionalizirati preobsežno računovodsko poročanje za enoosebno d.o.o.	56
VII. REGIONALNI RAZVOJ	57
86. Pospešiti razvoj gospodarstva na območjih z omejitvami	57
87. Zmanjšanje regionalnih razlik v razvoju podjetništva	57
88. Vključiti gospodarstvo v delovanje nastajajočih pokrajin	58
VIRI	59
OCENA REALIZACIJE PREDLOGOV BELE KNJIGE ZA LETO 2007	60

ZAKAJ BELA KNJIGA KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA

Na Gospodarski zbornici Slovenije v kontaktih s podjetji, člani GZS, z domačo in tujo stroko, gospodarskimi zbornicami EU in mednarodnimi panožnimi združenji zaznavamo številne težave in omejitve v poslovanju slovenskega gospodarstva. Kot zastopniško in lobistično telo na področju strategij, zakonodaje in ekonomsko socialnega dialoga, delujemo v smeri uvajanja in realizacije ukrepov, ki bodo prispevali h konkurenčnosti vsakega posameznega podjetja in posledično celotnega slovenskega gospodarstva.

Smo sogovornik Vladi, državnim institucijam in socialnim partnerjem, s katerimi soustvarjamo pogoje konkurenčnega podjetniškega in inovativnega okolja. Ključna izhodišča za aktiven dialog z njimi smo v letu 2007 zapisali v Belo knjigo. Spremljali smo njihovo izvedbo in jo izmerili. (Priloga na 60.-strani).

Med predlogi so bili tako kratkoročno izvedljivi ukrepi za učinkovitejše poslovanje in izvajanje prijaznejše zakonodaje kot dolgoročno zastavljeni ukrepi, ki zahtevajo več sodelovanja vseh deležnikov za strukturne spremembe. Uspešnejši smo bili pri izvedbi lastnih aktivnosti na področjih opredeljevanja razvojnih prioritet in osvajanja novih trgov kot tudi pri umeščanju le-teh v državne prioritete. Uspeli smo prispevati k izboljšanju delovno pravne zakonodaje. Vplivali smo na sprejemljivo implementacijo EU direktiv v okoljsko zakonodajo, spodbudni so koraki na področjih usposabljanja in poklicnega oz. strokovnega izobraževanja v deficitarnih poklicih, manj pri regionalnem razvoju. Poudariti velja, da večino v letu 2007 predlaganih ukrepov uvrščamo tudi v Belo knjigo za leto 2008, ker je z začetimi procesi potrebno nadaljevati – predvsem z večjim sodelovanjem z državo. Dodana pa so nova poglavja s področij energetske učinkovitosti, varnega in zdravega dela, učinkovitejšega načrtovanja prostora in izgradnje javne infrastrukture ter cenejših komunalnih storitev. Predlogi za odpravo administrativnih bremen in ovir bodo stalnica tudi v bodoče.

Vsa poglavja in predlogi Bele knjige za leto 2008 so poleg danih pobud naših članov na omizjih, poslovnih srečanjih, konferencah in drugih priložnostih tudi odraz temeljitega pogleda v kazalce globalne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, predstavljene s strani ekonomske stroke.¹

Globalizacija in prehod v evro območje, ki sicer prinašata mnoge koristi, prinašata nova spoznanja o nujnosti drugačnih pristopov ne le v poslovanju gospodarstva, ampak tudi o vlogi države pri opredelitvah strategij in oblikah podpore za udejanjanje razvojnih prioritet. Globalizacija dviguje merila uspešnosti poslovanja. Po njih se konkurenčnost slovenskega gospodarstva kaže v bistveno manj ugodni luči kot smo jo videli doslej.

¹ Boštjan Ložar, MBA, strateški svetovalec, viri stran 42; Dr. Rasto Ovin, EPF Maribor, Globalna konkurenčnost, inflacija, draginja in stroški dela, Okrogla miza GZS, 19.03.2008

Zato v Beli knjigi za leto 2008 izhajamo iz nove paradigme razvoja. Rezultati dosedanjih strategij se še vedno odražajo v nadpovprečni stopnji gospodarske rasti proizvodnje in izvoza, a tudi v podpovprečni produktivnosti. Stopnja nezaposlenosti pada, hkrati pa se povečuje strukturna brezposelnost in večja pomanjkanje delovne sile.

Zaradi zunanjih in notranjih razlogov je nadpovprečna tudi inflacija, ki se naj bi do konec leta umirila, ostala pa bo draginja. Ob ohranjanju bonitet iz obdobja tranzicije, načinu poslovanja in učinkovitosti države, slovenska strukturna konkurenčnost zaostaja za trenutnim življenjskim standardom za 5-10 let. Bolj kot s 24.164\$ BDP na prebivalca po kupni moči zaostajamo po kriterijih (ne)konkurenčnega administrativnega poslovnega okolja.

Dobičkonosnost najboljših slovenskih podjetij je v primerjavi z globalnimi tekmeci veliko prenizka, resne preučitve ukrepov za nove pristope pa je vreden podatek, da se je stanje v letu 2005 v primerjavi z letom 2001 poslabšalo.

Hkrati pa ugodne stopnje gospodarske rasti in visoki dobički nekaterih podjetij, ki ob druginji ustvarjajo visoka pričakovanja po rasti plač, v strukturi ustvarjenega BDP kažejo drugačno sliko.

Imamo prenizke plače za preživetje, vendar previsoke glede na ustvarjeno dodano vrednost, draginja pa se dviguje sama po sebi zaradi centralne lokacije v Evropi in premajhne konkurence doma. Imamo zelo nezadovoljne zaposlene kljub 4,2% zvišanju povprečne realne neto plače v letu 2007. Ob tem imamo glede na povprečne plače precej visoko minimalno plačo in manjše razlike med najvišjimi in najnižjimi plačami kot Evropa.

Za evropske plače potrebujemo več kot dvakrat višjo dodano vrednost na zaposlenega, danes pa le najboljši izvozniki presegajo nizkotehnološko povprečje EU15 v letu 2000 (42.000€). Povprečna podjetja v predelovalni industriji dosegajo le dve tretjini nizkotehnološkega povprečja EU15 v letu 2000, nekateri večji izvozniki pa celo manj kot polovico. Le nekaj manj kot 10 % delovnih mest v Sloveniji ustvarja višjo dodano vrednost na zaposlenega kot nizkotehnološke panoge EU15 leta 2000.

Slovensko gospodarstvo zamuja s prestrukturiranjem za 10 let. Primerjalni podatki z EU-10 – novimi članicami EU kažejo, da nas te v zadnjih petih letih po trendih rasti že prehitevajo. Ujeti smo v srednje cenovne razrede zrelih industrij in proizvodov, katerih delež na globalnem trgu pada; 90% izvažamo na trge EU, bivše Jugoslavije in Rusije. To je posledica ali vzrok desetkratnega povprečnega zaostanka za razvitimi malimi EU državami, s katerimi se lahko primerjamo. Zaostajamo po številu blagovnih znamk, patentov, zaščitenih designov na milijon prebivalcev, po deležu HT izvoza, ki so glavni kriteriji tretje razvojne stopnje. Pri sodobnih sistemih vodenja zaostajamo 10 do 15 let za vodilnimi svetovnimi podjetji.

Slovenija v inovacije vlaga 16% več kot EU25, dosega pa 4,46 krat manjši učinek. Zaostanki v deležih vlaganj podjetij v R&R in zaposlenih v visokotehnoloških storitvah niso tako veliki kot je velik zaostanek v številu patentov in deležu visokih tehnologij (HT) v

celotnem izvozu. Pri tem pa za skoraj 50% presegamo delež populacije v vseživljenjskem učenju.

Odras vsega tega je previsok delež stroškov dela v BDP (71,8%; v EU27 – 65,7%, EMU (12) 63,9%), zaradi česar imamo premalo manevrskega prostora za razvoj in zvišanje plač hkrati.

Kaj lahko pričakujemo in kako lahko ukrepamo?

Slovensko gospodarstvo resnično prestrukturiranje še čaka. Za prehod iz sedanje druge razvojne faze v tretjo, ki je manj delovno intenzivna, bolj storitveno usmerjena, z višjim deležem visoko tehnoloških proizvodov, je nujna aktivna vloga in sodelovanje države, povezanega podpornega okolja in kapitala.

Prelomnega pomena je jasna strategija razvoja na nekaj ključnih končnih proizvodov in storitev, za katere imamo dovolj resursov, ki jo bo s politikami, ukrepi in orodji spodbujala država – z odnosom do inovativnosti, lastnih blagovnih znamk, patentov. Nujne so sistemske spodbude za inovativne modele vodenja in motiviranost družbe za spremembe. Nujna je strategija in pomoč pri prodorih na trge držav v razvoju.

Zadnji čas je, da se podjetja spodbudi k prestrukturiranju poslovnih modelov, izboljšanju produktivnih strategij in uporabi najsodobnejših managerskih konceptov z globalno optimizacijo virov; k sistemskim spremembam v modelih ravnanja in razvoja kapitala zaposlenih in sodelavcev, brez katerih ni tehnoloških in strukturnih sprememb.

Za vse to je nujna nova industrijska politika, ob okoljski, energetske in prometni politiki, ki jo narekuje Klimatsko energetske sveznje EU. Nujna je tudi nova politika razvoja in uvoza kapitala znanja in kadrov za tehnološki preboj. Odločilni bodo ukrepi za cenejšo, fleksibilno, v razvojne cilje in trajnostno rabo prostora usmerjeno državo s konkurenčno zakonodajo in poslovnim okoljem ter učinkovitim javnim sektorjem.

Ob tem pa ne moremo mimo izhodiščnega stanja. Tehnološkega preboja ni mogoče izvesti brez naložb v sodobne, okolju prijazne in energetske učinkovite tehnologije – v sektorje in programe s potenciali, ki k preboju lahko konkretno prispevajo. Zato država mora k temu prispevati svoj delež v obliki davčnih olajšav in neposrednih spodbud, ki bodo pospešile tudi črpanje EU sredstev. Pri tem pa ne sme podcenjevati inflacije.

Razumen dialog socialnih partnerjev za kratkoročne spremembe, ki ne bodo načele dolgoročnih temeljev za tehnološki preboj, je predpogoj za novo industrijsko politiko. Gre torej za veliko odgovornost v ekonomsko socialnem sporazumevanju, ki je danes na kritični točki dogovarjanja. K temu zavezuje konec leta 2007 podpisan Ekonomsko socialni sporazum za obdobje 2007-2009. Vsi trije socialni partnerji, torej tudi Vlada, imajo v njem opredeljene odgovornosti in pristojnosti na področju obvladovanja inflacije in politike cen, davčne politike, prožnosti trga dela, konkurenčnosti gospodarstva.

Cilj je ohranjanje nizke ravni inflacije, znižanje deleža javnofinančnih izdatkov v BDP za 2 odstotni točki do leta 2008 glede na raven 2005, znižanje davčnega primeža plač, več davčnih olajšav za investicije in stanovanjsko gradnjo. Cilj, ki obvezuje Vlado, je

pospeševanje podjetništva in inovativnosti, povečanje obsega javnih sredstev za naložbe v raziskave in razvoj na 1% BDP do leta 2010 ter še dodatna 2% BDP za sistem spodbujanja naložb poslovnega sektorja, za večje davčne spodbude za vlaganje v raziskave ter zaposlovanje raziskovalcev v gospodarstvu ter uspešnejše povezovanje univerz in raziskovalnih institutov s podjetji. Vladi daje izhodišča za spodbujanje vseživljenjskega učenja ter vpisovanje študentov na tehniške in naravoslovne fakultete z ustrežno štipendijsko politiko.

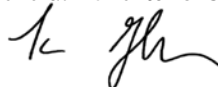
Usklajevanje in rast plač glede na inflacijo bo domena dogovorov med delodajalci in sindikati na različnih ravneh kolektivnega dogovarjanja, glede na možnosti v posameznih panogah. Zato je zelo pomembno upoštevanje različnega konkurenčnega položaja posameznih panog in podjetij. Pri tem se Vlada zavezuje za dolgoročno skladnost rasti plač v javnem sektorju glede na zasebni sektor. Na Vladi je odgovornost spodbujanja povečanje stopnje splošne delovne aktivnosti, zaposlovanje starejših, mladih, prekvalifikacij, sodobne oblike dela, fleksibilen delovni čas itd., dela.

Pri tem velja posebej poudariti, da ESS zavezuje Vlado, da socialne partnerje vključuje v pripravo in oceno učinkov sprejete zakonodaje in politik.

Tako je ob vseh navedenih izhodiščih za pripravo ukrepov za večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva za leto 2008 dobrodošel optimizem slovenskih podjetij, ko napovedujejo poslovno klimo in poslovno zaupanje za to leto. Izkazujejo več zadržanega optimizma kot v povprečju EU, tako kot že tudi za leto 2007. Za leto 2008 napovedujejo še naprej visoko, vendar nekaj bolj umirjeno gospodarsko rast, z določenim pojemanjem zagona na investicijah, nekoliko nižja so pričakovanja tudi za izvoz. Izjemni leti 2006 in 2007 bosta težko ponovljivi.

Zato v luči potrebnih strateških sprememb in s primernim optimizmom pričakujemo temu primerno tudi večji odziv, podporo in sodelovanje z Vlado na vseh področjih, ki jih vsebuje Bela knjiga za leto 2008.

Mag. Samo Hribar Milič
Generalni direktor GZS

I. UKREPI ZA TEHNOLOŠKI PREBOJ SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA IN GLOBALIZACIJO TRGOV

UKREPI ZA TEHNOLOŠKI PREBOJ

Slovenija v zadnjih letih izkazuje visoko gospodarsko rast, dobre poslovne rezultate, hitro rast izvoza in bruto domačega proizvoda ter velik padec brezposelnosti.

Vendar kazalci konkurenčnosti po kriterijih tretje razvojne stopnje, ki je naš cilj, kažejo na desetkratni povprečni zaostanek za razvitimi malimi EU državami: po kazalniku števila blagovnih znamk na prebivalca 7,3 krat, po triadnih patentih (EU, ZDA, Jap.) 23,2 krat, po zaščitenih designih 6,2 krat, po deležu HT izvoza za 3,98 krat, in po višini BDP na prebivalca za 2,66 krat.

Dodatna grožnja konkurenčnosti slovenske predelovalne industrije je odvisnost od nabavnih trgov surovin, na katerih se zaradi agresivnega vstopa hitro rastočih azijskih gospodarstev trendi cen dvigajo do kritičnih meja.

Za nadaljnjo in trajno rast je potreben kvaliteten preskok in preboj na mnogih področjih. Za tehnološki preboj, za večjo vlogo storitev z visokim deležem znanja, za večjo konkurenčnost in ohranjanje dolgoročne stabilne rasti, so potrebni večji in intenzivnejši premiki: tehnološko prestrukturiranje, več vlagan v R&R, naložbe v osvajanje novih proizvodov, v IKT tehnologije ter inovacije nasploh. Posodobiti je treba poslovne modele in sisteme vodenja, ki bi omogočali ta preskok.

To lahko dosežemo le, če skladno z izhodišči lizbonske strategije bolje povežemo celotno verigo znanja in izobraževanja. Za to Slovenija potrebuje odprt, podjeten, ambiciozen in motiviran razvojno-raziskovalni in visokošolski prostor, ki bo povezan z gospodarstvom.

Nujno je povečanje deleža proračuna za raziskave in razvoj, nujna pa je tudi sprememba razmerij financiranja R&R sfere v korist gospodarstva. To pomeni nujnost spodbujanja javno zasebnega partnerstva in sovlaganja javnega in zasebnega sektorja v strateške projekte za razvoj novih, tehnološko zahtevnih produktov in uvajanje novih tehnologij v gospodarstvo. Zato mora država poskrbeti, da bo zakonodaja za financiranje javnega R&R sektorja usmerjena k odpravi odtujenosti tega sektorja od gospodarstva oziroma podpora vlagan v skupno določena prioriteta tehnološka področja razvoja.

1. Pospešiti prenos rezultatov raziskav v gospodarstvo za hitrejše prestrukturiranje proizvodnega in storitvenega sektorja s ciljem večje dodane vrednosti

Strukturni premiki v slovenski industriji so prepočasni. Približno tretjino dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih še vedno ustvarijo dejavnosti z nizko dodano vrednostjo, s premalo lastnimi blagovnimi znamkami in posledično niskimi povprečnimi cenami. Le 9,66% zaposlenih v Sloveniji (2005) ustvarja višjo DV kot nizekotehnološke panoge EU15 leta 2000, le najboljši izvozniki presegajo nizekotehnološko povprečje EU15 v letu 2000 (42.000€), povprečna podjetja v predelovalni industriji dosega le dve tretjini nizekotehnološkega povprečja EU15 v letu 2000, nekateri večji izvozniki pa celo manj kot polovico.

Slovenija v inovacije vlaga 16% več kot EU25, dosega pa le 26% izplena, kar je 4,46 krat manjši učinek. Potreben je preskok v izdelke in storite iz nizkih v višje tehnološke in cenovne razrede, z lastnimi blagovnimi znamkami. Za to so potrebna usmerjena vlaganja v nove tehnologije, v nove in zahtevnejše (končne) izdelke, v lastne blagovne znamke, ob hkratnem poslovnem in organizacijsko-kadrovskem prilagajanju in preoblikovanju. Nujna je podpora uvajanju sodobnih modelov vodenja in organizacije, upravljanja z notranjimi in zunanjimi resursi. Z določenimi specifikami to velja še zlasti za mala in srednja podjetja v dobaviteljskih verigah.

Predlagamo podporo Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, JPTI ter Službe vlade za razvoj pri vključevanju in sodelovanju gospodarstva z državnimi institucijami (TIA) pri načrtovanju programskih razvojnih dokumentov in spremembah zakonodaje, ki opredeljuje delovanje državnih institucij pri načinih razpisovanja in dodeljevanja razvojnih spodbud.

Spodbude se morajo usmerjati v usklajene razvojne prioritete in strateške tehnološke projekte gospodarstva s potenciali za tehnološki preboj, ki **razpolagajo z resursi in partnerstvi za njihovo izvedbo**. Zato je potreben tudi ustrezen dialog s predstavniki resornih ministrstev za temu ustrezne javne razpise in transparentnost dodeljenih sredstev.

Za razpisana javna sredstva naj se uporabljajo usmeritve in pogoji kot veljajo pri 7.OP, kjer se prijavljeni projekti vrednotijo tudi na osnovi predstavljenega potenciala podjetij za izvedbo inovacijskega projekta (resursi, čas vpeljava v tržno realizacijo, obseg vpliva na nove produkte, merila in kriteriji za oceno realizacije, narejena skupaj s predlagateljem). Spremlja naj se učinkovitost prenosa rezultatov raziskav v gospodarstvo.

2. Bolje definirati prioritete vlaganj v R&R na državni ravni v povezavi z inovacijskim potencialom

Črpanje sredstev, ki jih za R&R namenjata EU in Slovenija, je prenizko. V letu 2007 so bile v okviru delujočih Tehnoloških platform (TP) definirana ožja prioriteta strateška razvojna področja. Na teh področjih, kjer dosegamo kritično maso, resurse, znanje in

perspektive nadaljnega razvoja, lahko slovensko gospodarstvo gradi svoj tehnološki preboj. Ta področja so bila posredovana na Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo s predlogom za vključitev v strateške razvojne dokumente RS. Na predlog ni odgovora.

Predlagamo podporo Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter Službe vlade za razvoj ter Sveta za konkurenčnost, da se v sodelovanju s TIA ter predstavniki TP pripravi akcijski načrt, v katerem bodo prepoznana in vključena na TP oblikovana strateška razvojna področja slovenskega gospodarstva. Vključiti jih je treba v strateške razvojne dokumente RS kot prioritete razvojne teme v okviru razpisov kohezijske politike v finančni perspektivi 2007-2013. S tem bomo prispevali k večjemu črpanju EU kohezijskih in strukturnih skladov.

GZS bo to podprla z nadaljevanjem delavnic za razvojno usmerjena podjetja (zlasti tehnološke platforme) po presečnih prioriteth področjih. Organizirala bo okrogle mize za osveščanje širših javnosti, posebej medijev in aktualne politike o dejanskem stanju na področju raziskav in razvoja v gospodarstvu ter stanju povezanosti akademske, raziskovalne in poslovne sfere, o (ne)prepoznavnosti ter upoštevanju razvojnih prioritet, ki jih identificira gospodarstvo, s strani države.

3. Podpreti uvajanje sodobnih modelov vodenja in upravljanja

Povprečna slovenska podjetja so premalo motivirana za spremembe. V uporabi inovativnih poslovnih modelov in sistemov vodenja, ki bi omogočali višanje produktivnosti in tehnološki preboj, za vodilnimi svetovnimi podjetji zaostajajo 10 do 15 let. Ta orodja (Lean, 6sigma, Ofshoring, itd), povečujejo učinkovitost organizacije poslovanja, večajo motiviranost zaposlenih in drastično znižujejo stroške poslovanja.

Predlagamo, da Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za finance z neposrednimi spodbudami in davčnimi olajšavami spodbudita uvajanje teh modelov v slovensko gospodarstvo.

GZS bo to podpirala s promocijo na področjih spreminjanja podjetniške in inovativne kulture; uvajanja poslovnih procesov za dvig inovativnosti in inovacijske klime; usposabljanja za osvajanje manjkajočih znanj, modelov, orodij za podporo izvedbe inovacije.

4. Uvesti podjetnost R&R v povezavi z gospodarstvom - Povečati vlaganja v R&R iz javnih in zasebnih sredstev za uspešen inovacijski vzpon

Vlaganja v raziskave in razvoj (R&R) v bazne raziskave in aplikativne raziskave za komercializacijo inovacij so za kratkoročno in dolgoročno konkurenčnost slovenskega gospodarstva odločilnega pomena. Pri vlaganjih v R&R, merjenih z odstotkom v BDP, Slovenija v zadnjih petih letih beleži nihanja brez pozitivnega trenda. Delež v letu 2006 je znašal 1,58 odstotka BDP, skoraj enako kot leta 2000. Trenutna rast vlaganj ne zadošča, da bi Slovenija do 2010 dosegla Lizbonski cilj. Pozitivni so premiki v strukturi virov financira-

nja razvojno-raziskovalne dejavnosti med državnim in poslovnim sektorjem, 1:2. Delež zasebnega sektorja se povečuje hitreje kot delež javnega, kar je skladno z Lizbonskim ciljem.

Financiranje javnega R&R sektorja naj bo bolj usklajeno z raziskovalno razvojno sfero in gospodarstvom. Zato naj v tej smeri zakonodaja stimulirala povezovanje javnega in zasebnega sektorja in podpira vlaganja v skupno določena prioriteta tehnološka področja.

Predlagamo povečanje deleža javnih sredstev za raziskave in razvoj na 2,5% odstotka BDP v skladu z Ekonomsko socialnim sporazumom 2007-2009 ter podporo **Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo** za korenito spremembo Zakona o financiranju R&R dejavnosti. Zakon mora financiranje javnega R&R sektorja usmeriti v odvisnosti od sodelovanja in sovlaganja gospodarstva. Spodbuja naj javno zasebno partnerstvo in sovlaganja javnega in zasebnega sektorja v strateške projekte za razvoj novih, tehnološko zahtevnih produktov in uvajanje novih tehnologij v gospodarstvo.

5. Uvesti podjetnost v organizacijah znanja

Organizacije znanja so omejene pri ustanavljanju spin-off podjetij in pri ukvarjanju s pridobitno dejavnostjo. To omejuje motivacijo za vključevanje v skupne R&R projekte z gospodarskimi organizacijami. Strokovnjaki teh ustanov niso motivirani za ustanavljanje zasebnih raziskovalnih, visokotehnoloških ali konzultantskih organizacij.

Predlagamo, da **Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo** spremeni relevantno zakonodajo, ki bo spodbujala javno zasebna partnerstva za nastanek novih spin-off podjetij, zaposlovanje mladih raziskovalcev. Pri tem pa je nujno pregledno razmejiti pridobitno dejavnost in tisto, ki jo izvajajo iz proračunskih sredstev.

6. Okrepiti mrežno povezovanje v domačem gospodarstvu in sklepanja strateških zavezništev s tujimi partnerji – evropske in globalne verige na jedrnih znanjih

Rezultati političnih in gospodarskih spodbud za intenzivnejše sodelovanje med podjetji ter R&R inštitucijami v preteklih letih se odražajo v visokem mestu interesnega horizontalnega povezovanja v grozde, mreže, itd, v primerjavi z EU15. Propulzivni grozdi, tehnološke mreže, tehnološke platforme, ki združujejo tri nosilne stebre znanja (podjetja, univerze ter R&R inštitute), sodelujejo tako na poslovni kot tudi na razvojni ravni.

Vse bolj se kaže tudi potreba po organiziranem odzivu na rapidno rast cen vhodnih surovin za predelovalno industrijo.

Za večanje konkurenčnosti pa moramo doseči večjo raven sodelovanja in povezovanja, na nacionalni in mednarodni ravni ter za konkretne projekte, ki izhajajo iz usklajenih razvojnih prioritet. To je edini način, za izboljšanje razmerja med vlaganji v inovacijsko

infrastrukturo in izplenom v obliki inovacij. Danes Slovenija v inovacije vlaga 16% več kot EU25, dosega pa le 26% izplena, kar je 4,46 krat manjši učinek.²

Predlagamo podporo Ministrstva za gospodarstvo, JAPTI, TIA, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter Službe vlade za razvoj ter Sveta za konkurenčnost pri nadaljnjih aktivnostih promocije dobrih praks uveljavljenih dobavnih verig in razvojnih partnerstev, s katerimi se ustvarja zaupanje za vlaganja in povezovanje podjetij, tudi malih in srednjih podjetij, pri odločitvah za skupne naložbe v razvoj in ključne nabavne trge, posodobitve v proizvodnji, obvladovanju tržnih tveganj, obvladovanju logistike.

GZS bo to podpirala s predstavitvijo in promocijo rezultatov in prednosti konzorcijev, tehnoloških platform. Organizirala bo podporo pri razvojnem in poslovnem povezovanju s tujimi partnerji prek partnerskih zbornic, gospodarskih predstavništev veleposlaništvih tujih držav; spodbujala poslovno sodelovanje na JV Balkanu, predstavljala potencialne gospodarskega in razvojnega sodelovanja z Nordijskimi državami, vzpostavljala sodelovanje tujih združenj obrambne industrije, slovenskih R&R institucij, tehničnih univerz in GZS za industrijo za skupne potencialne R&R projekte (7.OP za MSP), za povezovanje v dobaviteljske razvojne verige, v povezovanje velikega in malega gospodarstva;

7. Uskladiti delovanje podpornega inovacijskega okolja na nacionalni in regionalni ravni

GZS je 2007 v sodelovanju s partnerji (IJS, OZS, CIMRS, ZRS Koper ter MRA) uspešno kandidirala pri razpisu v okviru Programa za konkurenčnost in podjetništvo (CIP). Novo nastala mreža povezuje del subjektov podpornega okolja za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti. V okviru GZS deluje tudi Interesno združenje grozdom in tehnoloških mrež, GZS pa je povezana tudi z nacionalnimi tehnološkimi platformami.

Predlagamo, da bodo Ministrstvo za gospodarstvo, JAPTI, TIA, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pri oblikovanju pogojev za podporo horizontalnemu povezovanju tehnoloških parkov, Inkubatorjev, idr., kot podporno institucijo upoštevali tudi GZS.

8. Pospešiti črpanje sredstev iz naslova kohezijske politike za razvoj slovenskega gospodarstva

Slovenija je za obdobje 2007-2013 za razvojne investicijske projekte iz naslova ESR&R predvidela približno 150 milijonov evrov, vendar temu ne sledi z razpisi.

Ob predpostavki, da bi po proporcionalnem izračunu morale biti v letu 2007 razpisanih za približno 600 milijonov evrov od skupaj 4,2 milijarde evrov za obdobje 2007-13, približno 70 milijonov evrov dejansko razpisanih sredstev predstavlja komaj okrog 12% proporcionalne letne kvote sredstev.

² Vir: Boštjan Ložar, MBA

Sredstva za velike razvojno-raziskovalne projekte v višini 42 milijonov evrov, ki jih pokriva skupni razpis Ministrstva za gospodarstvo in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, se odlaga od marca 2007. Podjetja, ki imajo pripravljene konkurenčne projekte, so jih začela realizirati, ker ne morejo čakati na razpise in sofinanciranje iz naslova nepovratnih sredstev. Druga podjetja še vedno čakajo, posledično se poslovne strategije razvojno usmerjenih podjetij ne uresničujejo s takšno dinamiko in v takšnem okviru, kot so bile načrtovane.

Hkrati se ugotavlja, da se merila za dodeljevanje javnih sredstev pred in med objavo razpisa spreminjajo od pogojev, ki so priznana ob odobritvi.

Predlagamo učinkovitejšo komunikacijo z ministri, ki so odgovorna za pripravo razpisov, namenjenih podjetjem – tudi v fazi priprav razpisov in njihove vsebine. Pričakujemo tudi, da se bo v letu 2008 izvajanje kohezijske politike za razvoj gospodarstva v Sloveniji končno začelo izvajati in da bodo razpisi skladni z obljubami o večji transparentnosti in poenostavitvi postopkov.

UKREPI ZA GLOBALIZACIJO IN INTERNACIONALIZACIJO

Slovenija je majhna in odprta država, ki se sooča z izvozno regijsko ujetostjo, saj realizira manj kot 10% izvoza izven EU, bivše Jugoslavije in Rusije. Zato je konkurenčnost gospodarstva vezana na pogoje vključevanja na globalne trge ter odprtost in privlačnost države za tuje naložbe. S ciljem povečevanja globalne konkurenčnosti morajo tako država kot institucije podpornega okolja slovenskim podjetjem zagotoviti takšne pogoje poslovanja, ki bodo omogočali širitev njihovih poslovnih aktivnosti na nove tuje trge in spodbujali razvijanje višjih oblik internacionalizacije.

Na drugi strani je treba načrtovati in oblikovati celovit sistem spodbud za privlačno poslovno okolje v državi, ki bo privabljalo investitorje iz tujine kot enega ključnih dejavnikov konkurenčnosti Slovenije. Tuj kapital je treba promovirati tudi kot uvoz novih znanj in kadrov, ki jih potrebujemo za tehnološki preboj.

9. Povečati geografsko diverzifikacijo slovenskega izvoza

71,4 % ustvarjenega BDP (2007) se realizira v izvozu. Statistika blagovne menjave z državami izven EU za leto 2006 kaže, da izvoz Slovenije v države EU27 predstavlja skoraj 70%, več kot 18% pa v države Zahodnega Balkana. V Rusko Federacijo izvozimo 3,6% in v ZDA 2,3%. To pomeni, da je izvoz blaga in storitev v preostale države sveta zanemarljivo majhen, saj znaša le 7,3% slovenskega izvoza.

85% vseh izvoznikov izvažata na trge bivše Jugoslavije, 25% na trge EU27. 100 največjih blagovnih izvoznikov je izvozilo 55% vsega blagovnega izvoza, nekaj manj kot 1000 največjih izvoznikov pa 85% vsega izvoženega blaga. Velika in srednja podjetja, ki po številu vseh izvoznikov predstavljajo 12% delež, so v letu 2007 izvozila za nekaj več kot 3/4 vsega slovenskega blaga. Srednja in mala podjetja, ki po številu vseh slovenskih

podjetij predstavljajo 90% delež, pa po vrednosti izvoza blaga predstavljajo le manjšinski delež.

Za spodbujanje diverzifikacije slovenske zunanje trgovine je država odprla tri nova gospodarska predstavništva RS v tujini (Kitajska – Shanghai, Brazilija – Sao Paulo in Rusija – Kazan).

Predlagamo podporo **Ministrstva za gospodarstvo, JAPTI, TIA, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in Ministrstva za okolje in prostor** pri načrtnem vključevanju GZS v državne programe spodbujanja diversifikacije slovenskega izvoza izven EU27 in držav Zahodnega Balkana ter Rusije.

Takšna podpora bi za **gospodarstvo in GZS** pomenila bolj povezano, usklajeno in načrtno delovanje podpornega okolja za organizacijo vladno-gospodarskih delegacij za predsednika vlade, MG in MZZ; z **Ministrstvom za gospodarstvo** usklajeno organiziranje poslovnih konferenc doma in v tujini, ki je z »know how-om« GZS garancija za odlično izvedbo; kreiranje in filtriranje možnih projektov v Programu UNIDO, s čemer bi povečali črpanje proračunskih sredstev, ki jih obvezno za mednarodno razvojno pomoč prispeva Slovenija; vključevanje in povezovanje slovenskih inženiring in izvajalskih podjetij v projekte za izvajanje Okvirnega sporazuma o sanaciji Savskega bazena; kompetentno vključevanje GZS v EU programe, ki spodbujajo sodelovanje s tretjimi trgi.

10. Povečati delež proizvodov in storitev visokih tehnologij in visoke dodane vrednosti v izvozu

Delež proizvodov in storitev, ki temeljijo na nepredelanih naravnih virih in okoljsko problematični industriji, danes prispeva petino dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti. Delež produktov visokih tehnologij in izdelkov, ki uporabljajo visoke tehnologije, je v celotnem izvozu za leto 2004 znašal le 5 odstotkov. (V EU25 je ta delež 18-odstoten, v ZDA 29-odstoten, na Japonskem 22 -odstoten (podatki EUROSTAT)).

Predlagamo podporo **Ministrstva za gospodarstvo, JAPTI, TIA, Službe vlade za razvoj, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in Ministrstva za okolje in prostor** za izvajanje aktivnosti za načrtno zniževanje odvisnosti slovenskega izvoza od nediferenciranih izdelkov in storitev z relativno nizko dodano vrednostjo.

To bi za **gospodarstvo in GZS** pomenilo krepitev aktivnosti za spodbujanje razvoja višjih oblik internacionalizacije: strateška mednarodna partnerstva, postavitev proizvodnje v tujini z aktiviranjem lokalnih resursov, prenos znanja in tehnologije v produkte visokih tehnologij; podporo za delovanje in internacionalizacijo grozdov in tehnoloških mrež ter mednarodnega povezovanja inovativnih skupin podjetij in oblikovanje strateških mednarodnih partnerstev – v sodelovanju z EEN Slovenija.

11. Zagotoviti pogoje za revitalizacijo in razvoj slovenske obrambne industrije

Slovenska industrija in dejavnosti svetovalnega in izvedbenega inženirnega imajo dobre inženirske in tehnološke resurse na področju obrambne industrije.

Predlagamo, da Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za obrambo in Ministrstvo za zunanje zadeve izkoristijo potenciale slovenske industrije za revitalizacijo in povečanje njenega deleža v dobavah slovenski vojski, NATO in EDA. Obstajajo možnosti za vključitev v razvojne projekte vseh treh. Zagotoviti je treba večjo transparentnost sistema protidobav, v katere je treba vključiti več slovenskih podjetij.

12. Povečati priliv neposrednih tujih investicij

V skupini novih članic EU je Slovenija po neposrednih tujih investicijah na zadnjem mestu. Deleži NTI v BDP v EU25 so se v zadnjem obdobju močno povečali, med novimi članicami v povprečju za 12 odstotnih točk, v Sloveniji pa le za 6,1 odstotne točke (podatki UNCTAD 2005). Je pa prevzem evra povečal priliv NTI, na kar kažejo tudi ankete in kontakti GZS.

Eden izmed ključnih vzrokov za zaostanke so splošni pogoji poslovanja, zelo zahtevne in dolgotrajne administrativne procedure s preveč vstopnimi točkami za investitorja, tudi na lokalnih ravneh. Med ostalimi zavorami so tudi prostorsko in cenovno neustrezne poslovne cone ter zadržan odnos in bojazen do tujega kapitala. Manjka zaupanje v to, da tuj kapital pripelje tudi nova znanja, nove tehnologije in nove trge. Manjkajo kakovostne, ciljno usmerjene informacije za potencialne vlagatelje.

Predlagamo podporo Ministrstva za gospodarstvo in JAPTI za sodelovanje pri intenziviranju aktivnosti za povečanje izkoriščanja razvojnih možnosti, ki jih ponujajo vhodne »green field« investicije ter promociji slovenskega interesa za NTI.

S to podporo bo GZS pospešila aktivnosti informiranja, v katere so aktivno vključene tudi regijske zbornice, ki promovirajo svojo regijo v okviru Slovenije kot primerno, atraktivno destinacijo za NTI. V sodelovanju z JAPTI bo podpirala s publiciranjem strokovnih publikacij v angleščini (Slovenia - Current Economic Trends, Indicators, Slovenia - Your Business Partner), namenjenih tudi bankam in podjetjem za njihove partnerje, izhodnim delegacijam in tujim delegacijam ter obiskovalcem v Sloveniji.

13. Izboljšati funkcioniranje diplomatskih predstavništev države pri dodeljevanju vizumov

Poslovno sodelovanje slovenskih podjetij s partnerji na trgih Zahodnega Balkana oziroma nekdanje Jugoslavije je velikega pomena za slovensko gospodarstvo. To se odraža tako na obsegu trgovinske menjave z regijo kot tudi v pogledu angažiranja slovenskega kapitala (neposrednih investicij) v gospodarstva regije.

Postopki pridobivanja vstopnih vizumov za partnerje iz teh trgov so še vedno prezapleteni, kar poslovneže, vajene nekdanjega skupnega trga, lahko celo odvrača od sodelovanja s slovenskimi partnerji.

Predlagamo s podporo in sodelovanjem **Ministrstva za gospodarstvo in Ministrstva za zunanje zadeve** poenostaviti postopke pridobivanja vizumov za poslovne obiske tujih poslovnežev, posebej za tiste, ki v večjem obsegu poslujejo s Slovenijo oziroma so njihova podjetja dolgoročno poslovno ali kapitalsko povezana s slovenskimi partnerji. Osnova je oblikovan seznam upravičencev, ki je bil s strani GZS posredovan na MZZ in pristojna diplomatsko konzularna predstavništva (DKP) kot dopolnitev seznamu, ki ga je iz svojih virov oblikovalo MZZ.

II. UKREPI ZA VAROVANJE OKOLJA IN ENERGETSKO UČINKOVITOST

UKREPI ZA VAROVANJE OKOLJA

Uravnoteženost ukrepov za konkurenčnost, socialo in varovanje okolja so temelj trajnostnega razvoja in ciljev Lisbonske strategije. Med članicami EU27 so zaradi različnih poti gospodarskega in družbenega razvoja velike razlike v odnosu ter vrednotah in posledično tudi ohranjenosti okolja in energetske učinkovitosti. EU direktive in nacionalni predpisi vplivajo na konkurenčnost gospodarstva, saj različno omejujejo in različno obremenjujejo podjetja.

Varstvo okolja v širšem smislu pomeni način obnašanja in ukrepanja v zasebnem in v poslovnem življenju. V poslovnem smislu se najpogosteje dojema kot omejevalni faktor, ki ga zajemajo številni predpisi, ki se nanašajo na sektorje od industrije in trgovine do javnih služb.

Glede na klimatske spremembe in stanje v energetiki se bo izvajala vrsta ukrepov iz energetske – klimatskega svežnja, ki bodo pomembno vplivale na bodoče poslovno okolje in trajnostni razvoj. Sprejema se zajeten paket zakonodaje za implementacijo direktiv in uredb Evropske Komisije, ki posegajo v ureditev različnih okoljskih vprašanj. Pričakovati je, da bo njihovo število še naraščalo. Pridružili se jim bodo še ekonomski ukrepi v obliki okoljskih dajatev, trgovanja z emisijami ter omejitvami pri podeljevanju državnih pomoči, kot tudi tržni ukrepi s težnjo k »ozelenitvi« javnega naročanja, podpori okoljskemu označevanju izdelkov in storitev ter drugim prostovoljnimi pobudam industrije, kot so na primer sistemi vodenja okolja.

Varovanje okolja in energetska učinkovitost sta povezani tudi s prometnimi tokovi, ki niso le odraz rasti slovenskega gospodarstva, ampak še zlasti tranzitnega blagovnega prometa v obsegu, ki je nad vsemi napovedmi o obremenitvah prometne infrastrukture, s tem pa tudi okolja.

Seveda pa se poleg omejitev na tem področju skrivajo tudi pomembne rezerve za zmanjšanje stroškov in povečanje energetske učinkovitosti.

Na GZS želimo v sodelovanju z državo najti optimalne rešitve za prenos EU direktiv v slovenski pravni red ter aktiviranje vseh deležnikov za učinkovito izvedbo predpisov in akcijskih načrtov na področjih industrijskega onesnaževanja in ravnanja z odpadki v povezavi z večjo energetske učinkovitostjo.

14. Zagotoviti znosno implementacijo EU direktiv v nacionalno okoljsko zakonodajo

V letu 2008 se sprejema obsežen paket okoljske zakonodaje. S spremembami in dopolnitvami Zakona o varstvu okolja, ki so v sprejemanju, se v slovenski pravni red prenašajo zahteve direktive 2004/35/ES o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode. Direktiva izhaja iz načela, da onesnaževalec plača in vse stroške, ki so potrebni za preprečevanje in sanacijo okoljske škode; zato ima zakon pomemben vpliv na gospodarstvo.

Direktiva prepušča državam članicam, da se odločijo, ali bodo oprostile plačilo stroškov izvedbe preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepov tistim osebam, ki dokažejo, da so ravnale v skladu z veljavnimi dovoljenji oziroma predpisi. Prav tako se države članice lahko odločijo, da bodo oprostile plačilo teh stroškov tudi tistim osebam, ki bodo lahko dokazale, da stanje znanosti in tehnološka spoznanja v času nastanka okoljske škode niso omogočala predvideti možnosti nastanka okoljske škode.

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor pri pripravi zakonodaje upošteva stališča gospodarstva. Na podlagi Zakona o varstvu okolja (ZVO-1) so v zadnji fazi priprave/sprejemanja novi predpisi s področja odpadkov, ki bodo nadomestili sedaj veljavne: nova splošna uredba o ravnanju z odpadki, uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih, uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov, o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest, o odstranjevanju polikloriranih bifenilov in polikloriranih terfenilov, o obdelavi odpadkov v premičnih napravah. V letošnjem letu so predvidene spremembe še drugih »odpadkarskih« predpisov: ravnanje z rudarskimi odpadki, predelava biološko razgradljivih odpadkov v kompost, ravnanje z izrabljenimi motornimi vozili, ravnanje z odpadnimi olji in mastmi, ravnanje z organskimi kuhinjskimi odpadki, sežiganje odpadkov, baterije in akumulatorji, odpadne ozonu škodljive snovi in F-plini in drugi.

V program sprememb zakonodaje s področja odpadkov bi bilo treba vključiti tudi spremembe uredbe o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo in uredbe o okoljski dajatvi ter odpraviti določene administrativne ovire v zvezi s poročanjem oziroma plačevanjem okoljske dajatve zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme; podobno velja tudi za okoljsko dajatev zaradi uporabe mazalnih olj.

Z vključevanjem gospodarstva že v začetne faze priprave zakonodaje oziroma prenosa direktiv v slovenski pravni red želimo prispevati k sprejetju takšne zakonodaje, ki bo čimbolj racionalna in sprejemljiva tudi z vidika gospodarstva. K temu lahko pripomoremo tako s sodelovanjem predstavnikov iz gospodarstva kot tudi z informacijami prek mednarodnih asociacij, katerih člani smo.

15. Spodbuditi predelavo odpadkov – sekundarnih surovin

Dolgoročna usmeritev na področju ravnanja z odpadki je izogniti se nastajanju odpadkov in uporabiti odpadke kot sekundarne vire surovin. Nujna pa je hitrejša dinamika teh aktivnosti, saj cene sekundarnih surovin v svetu naraščajo. V pripravi so spremembe obstoječe zakonodaje na področju ravnanja z odpadki, katere cilj je preusmeriti tok odpadkov z odlagališč v predelavo. Za vse, ne le industrijske odpadke, mora veljati obveza ločenega zbiranja, da se lahko omogoči njihova predelava. Pri odstranjevanju odpadkov, če jih ni mogoče odstraniti na kraju njihovega nastanka, bi bilo treba ob zahtevi za zagotovitev njihove odstranitve čim bližje kraju nastanka upoštevati tudi stroške logistike in odstranitve. Pri odstranjevanju oziroma deponiranju odpadkov mora biti gospodarstvu dana možnost izbire konkurenčne ponudbe.

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor v pripravo predpisov in operativnih programov na področju odpadkov vključuje gospodarstvo in upošteva njegova stališča in pripombe. Da bi spodbudili zbiranje in predelavo odpadkov in razumevanje, da gre za sekundarne surovine, bi bilo treba uvesti tudi ekonomske ukrepe, posebno pozornost pa nameniti osveščanju občanov in promociji dobrih praks v podjetjih.

16. Učinkovita priprava na trgovanje s toplogrednimi plini in druge ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov

Sistem trgovanja z emisijami (EU ETS) je temelj strategije EU za boj proti podnebnim spremembam. V sistemu sodelujoča podjetja lahko kupujejo ali prodajajo emisijske kupone, kar naj bi jih spodbudilo k razvoju in uporabi čistih tehnologij in omogočilo, da se emisije zmanjšujejo na stroškovno čim bolj učinkovit način. Trenutno sistem vključuje več kot 10 000 obratov v energetskih in industrijskih panogah, ki so skupaj odgovorni za skoraj polovico emisij CO₂ in 40% skupnih emisij toplogrednih plinov v EU. V Sloveniji v shemi trgovanja sodeluje nekaj manj kot 100 velikih podjetij.

Spremembe sistema trgovanja so pomemben element novega energetskega klimatskega svežnja, katerega cilj je: 20 odstotno znižanje izpustov toplogrednih plinov, 20 odstotno povečanje deleža obnovljivih energetskih virov in 20 odstotkov višja energetska učinkovitost do leta 2020. Pri tem pa velja izpostaviti, da začetno stanje, ki ga je v pogajanjih z EK pridobila Slovenija, ni bilo optimalno. Zato bo za doseganje tega cilja ob vse večjih prometnih obremenitvah potrebna ob industrijski, okoljski, energetski politiki tudi nova prometna politika.

Da bi bili ti visoko zastavljeni cilji bolj dosegljivi, so bile potrjene tudi nove smernice za dodeljevanje državne pomoči na področju okolja. Omenjene smernice določajo pravila glede pogojev, ki jih morajo države članice spoštovati pri dodeljevanju tovrstne pomoči, da ne bi prišlo do izkrivljanja konkurence.

Predlagamo, da bo Ministrstvo za okolje in prostor sprejelo ukrepe, ki bodo vodili k realizaciji ciljev novega energetskega klimatskega svežnja, v pripravo ukrepov in njihovo uresničevanje pa vključilo tudi gospodarstvo. Za realizacijo ciljev je treba izkoristiti

tudi možnosti državnih pomoči, ki jih nudijo nove smernice o državni pomoči za varstvo okolja. Problematika klimatskih sprememb je smiselno obravnavati tudi v povezavi z novo prometno politiko ter s pobudo za prilagoditev davčnega sistema oz. »zeleno davčno reformo«.

17. Zagotoviti javnost podatkov o doseženih učinkih prostovoljnih programov za zniževanje emisij toplogrednih plinov

Kljub temu, da podjetja redno poročajo in je po pogodbi, ki so jo podjetja sklenila z MOP, Agencijo RS za okolje, zahtevano poročanje o stanju skupnih specifičnih emisij ogljikovega dioksida po letih (2005, 2006, 2007, 2008) glede na referenčno leto, ne moremo, kljub javnosti okoljskih podatkov, nikjer zaslediti podatkov o dejanski učinkovitosti sklenjenih pogodb za vsako leto. Tako na primer v osmem in devetem poročilu o državnih pomočeh v Sloveniji (za leto 2004, 2005 in 2006) / MF piše, da bo možno učinkovitost pogodb preverjati šele po 31. decembru 2008. S tem se odlaga preučitev učinkovitosti ukrepov v nedoločeno prihodnost (po analogiji sedanjih objav: druga polovica 2009), medtem ko bi se delni učinki lahko že vrednotili.

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor in Agencija RS za okolje sprotno preverjata učinkovitost sklenjenih pogodb in o doseženih učinkih obveščata javnost ter s tem tudi promovirata in spodbujata prostovoljne programe.

18. Povečati obseg in transparentnost vračanja okoljskih dajatev gospodarstvu za namene varovanja okolja in energetske učinkovitosti

V Sloveniji je delež spodbud za gospodarstvo, namenjenih podjetjem na področju okolja in za izboljšanje energetske učinkovitosti poslovanja, manjši kot v ostalih državah EU. Po podatkih devetega poročila o državnih pomočeh v Sloveniji (za leto 2004, 2005 in 2006, stran 24) / MF, se v državah EU bistveno več pomoči dodeli za namene varstva okolja in za varčevanje z energijo. V letu 2005 je bilo v EU kot celoti (z izključitvijo kmetijstva, ribištva in transporta) dodeljenih kar 28% vseh pomoči za namen varstva okolja in varčevanja z energijo (v Sloveniji 3,2%). Največ je k temu deležu pripomogla Švedska (88% vseh pomoči nameni varstvu okolja), Nizozemska (65%), Nemčija in Danska (47%) ter Finska (40%). V večini teh držav so pomoči dodeljene v obliki davčnih olajšav.«

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za gospodarstvo ter Ministrstvo za finance zagotovijo povečanje obsega in preglednost dodeljenih spodbud za gospodarstvo na področju okolja in energetske učinkovitosti.

ZAGOTOVITI IZVAJANJE OKOLJSKE ZAKONODAJE, KI NE BO POVEČEVALA ADMINISTRATIVNIH BREMEN

19. Zmanjšati pogostnost meritev hrupa iz nepremičnih virov

V okviru sprejemanja predpisov o emisijah v vode in zrak oziroma prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisij v vode in zrak so bile upoštevane pripombe gospodarstva; podane so možnosti za zmanjšanje obsega monitoringa. Podobne pobude so bile podane tudi na področju hrupa. Predlog za zmanjšanje obsega monitoringa hrupa je vključen tudi v program ukrepov za odpravo administrativnih ovir.

Predlagamo, da se v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor ter Agencijo RS za okolje zagotovi uresničevanje zmanjšanja monitoringov emisij v vode in zrak tudi v praksi; realizacijo pobude v zvezi s hrupom pričakujemo v okviru sprememb in dopolnitev pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu hrupa.

20. Zmanjšati število in obseg upravnih postopkov, ki se nanašajo na okoljevarstvena dovoljenja, zmanjšati zahteve glede obsega dokumentacije, ki jo je treba predložiti v vlogi

Problematika upravnih postopkov, ki se nanašajo na okoljevarstvena soglasja in okoljevarstvena dovoljenja v povezavi z gradbenim dovoljenjem, je bila izpostavljena v okviru razprav o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja. Problematika zahteva podrobnejšo proučitev in ustrežnejšo rešitev, s ciljem skrajšanja postopkov, tako v primeru naprav, ki lahko predstavljajo onesnaževanje okolja večjega obsega (okoljevarstveno dovoljenje po 68. členu) kot tudi obratov (okoljevarstveno dovoljenje po 86. členu) in drugih naprav (okoljevarstveno dovoljenje po 82. členu) in v povezavi z okoljevarstvenim soglasjem in strokovnimi ocenami, ki so jih uvedle uredbe s področja emisij v vode in zrak, sprejete v letu 2007.

Predlagamo, da bo Ministrstvo za okolje in prostor ob spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu okolja in predpisov, ki vplivajo na upravne postopke in določajo obseg potrebne dokumentacije, vključuje gospodarstvo in upošteva njegova stališča in pripombe.

21. Odpraviti zapletene postopke za uveljavljanje zmanjšanja plačil okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida

Ob tem, da je spodbud za okoljsko in energetska učinkovitost malo, so postopki za uveljavljanje vračil okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijami ogljikovega dioksida za podjetja zelo obremenjujoči, ker temeljijo na velikem nezaupanju do podjetij.

Nekatere zahteve, ki jih za dokazovanje izpolnjevanja ukrepov za doseganje zmanjšanja emisij nalaga uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida oz. na njeni podlagi sklenjena pogodba z Agencijo RS za okolje, so nesmiselne. Za razliko od smiselne energetske bilance, je nesmiselna na primer obvezna udeležba na strokovnih srečanjih s področja učinkovite rabe energije. Predvideni so tudi sicer smiselni investicijski ukrepi, ki pa posegajo v avtonomnost upravljavcev naprav, namesto da bi bili prepuščeni njim, če želijo doseči zastavljeni cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.

Na podlagi uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida so k sklenitvi pogodb pristopila večja podjetja, ki razpolagajo tako s strokovnimi kadri, kot tudi z zavestjo, da so energetske ukrepi tudi konkurenčni ukrepi. V labirintu okoljskih zahtev se mala in srednja podjetja z omejenimi sredstvi nikakor ne morejo prepoznati in na tak način tudi ne moremo pričakovati njihovega sodelovanja. O smiselnosti bodočega sodelovanja pod takimi pogoji bodo glede na sedanje izkušnje gotovo močno razmislili tudi v večjih podjetjih.

Predlagamo, da se spodbujanje prostovoljnih programov okrepi, pri čemer je treba dati večji poudarek doseganju ciljev, ne pa načinu njihovega uresničevanja. Predpisanim ciljem zmanjšanja emisij ne bi smeli pripisovati iste teže v pogodbenih pogojih (obveznosti sodelovanja na seminarjih iz energetske učinkovitosti). Preverjajo naj se dejanske energetske bilance na enoto proizvodnje, ne pa predpisuje način doseganja le teh.

UKREPI ZA VEČJO ENERGETSKO UČINKOVITOST IN CENOVNO KONKURENČNO ENERGIJO

Energetska učinkovitost za zmanjšanje emisij TGP in povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo je pomemben kazalec konkurenčnosti posameznega gospodarstva. Po kazalcu porabe energije na enoto BDP³ Slovenija izkazuje velik zaostanek za povprečjem EU 25 - 56 indeksnih točk, za EU15 pa za 66. Opazni so pozitivni trendi, a izboljšave so zaradi čezmerne rasti rabe energije in povečanja emisij prepočasne. Ob hitri rasti cen energentov in taks za povzročene emisije se konkurenčnost slovenskega gospodarstva znižuje. To velja tem bolj, ker ostale države svojo učinkovitost izboljšujejo hitreje kot Slovenija.

Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008-2016 (NANENU), ki ga narekuje direktiva 2006/32/ES, nas obvezuje v obdobju 2008 do 2016 dosegati kumulativne prihranke v višini najmanj 9% glede na izhodiščno rabo končne energije oziroma najmanj 4.233 GWh na leto. Osnova za to bi lahko bila v okviru leta 2004 sprejeta Resolucijo o Nacionalnem energetskega programu. Ta je zastavila cilj, da se ob 60 % povečanju BDP za 30% zniža energetska intenzivnost - na leto za 2,3 %.. Pred-

³ Program reform za izvajanje Lizbonske strategije v Sloveniji, poročilo o uresničevanju programa 2007, Strukturni kazalniki lizbonskega procesa za leto 2005, stran 77

videva povečanje učinkovitosti rabe končne energije (URE) do leta 2010 glede na leto 2004 v industriji, široki rabi in prometu za 10 %; v javnem sektorju za 15 %; predvideva tehnološki razvoj na področju gradbenih in drugih materialov, stavbnega pohištva, energetskih tehnologij in sistemov, informacijskih tehnologij itd..

Cilji ReNEp so bili realizirani le 10 odstotno. Ob siceršnji hitri rasti gospodarstva postajamo vse bolj energetske odvisna država. Razlogi za to so v nezadostnih sredstvih, neosveščenosti, (ne)vklučenosti vseh deležnikov, v opustitvi prioritet URE OVE v R&R sferi. Za korenit preobrat bo morala država najti institucionalne, ekonomske, finančne in kadrovske instrumente ter ukrepe.

Cena električne energije za industrijo raste hitreje kot cena za široko potrošnjo. Za to je za industrijo potrebno zagotoviti konkurenčne pogoje oskrbe z električno energijo

22. Zagotoviti realna sredstva za izvedbo Akcijskega načrta energetske učinkovitosti Slovenije 2006-2013

Za izvedbo Akcijskega načrta učinkovite rabe energije je v obdobju 2008–2016 skupaj zagotovljeno okoli 192 mio EUR. Manjkajoča preostala potrebna javna sredstva znašajo okoli 188 mio EUR, od tega v obdobju 2008–2010 40 mio EUR in v obdobju 2011–2016 148 mio EUR.

Realizacija programa naj bi se poleg lastnih sredstev in iz sredstev kohezijskih skladov krila s sredstvi, zbranimi na osnovi dodatka k omrežnini za spodbujanje učinkovite rabe in obnovljivih virov energije skladno s 66. b členom Energetskega zakona (predvidoma v višini 1 EUR/MWh).

Dodatno obremenjevanje distribucij in prenosa s stroški URE in OVE prek omrežnine lahko privede do resne krize v prenosu in distribuciji. To pomeni nadaljevanje politike neprimernega usmerjanja na ta način pridobljenih sredstev.

Pri tem za sredstva, ki jih podjetja plačujejo v obliki davkov in taks, ni zagotovljen sistem vračanje tja, kjer je moč kaj prihraniti, ampak se koristijo nenamensko.

Pričakujemo, da Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za finance zagotovita vračanje sredstev zbranih davkov in taks na področje energetske učinkovitosti. Večanje sredstev omrežnine ne pride v poštev. Za zagotovitev lastnega deleža investicijskih sredstev iz zasebnih virov se mora zagotoviti vračanje določenega deleža plačniku taks – zasebnemu sektorju. To zahteva analizo obstoječega stanja in pretoka teh sredstev.

23. Povečati delež spodbud za energetske učinkovitost v industriji

Z Akcijskim načrtom NANENU za leta 2008-2013 naj bi energetske učinkovitost povečali za 9%. Ukrepi so namenjeni predvsem javni porabi, medtem ko so predvideni instrumenti za doseganje prihrankov končne energije za področje industrije diskriminatorni in izrazito podcenjeni.

Za 19,7% delež predvidenih prihrankov energije v industriji se namenja le 3,9% celotnih sredstev, načrtovanih za Akcijski načrt URE OVE. Za področje industrije se predvidevajo zgolj finančne spodbude za učinkovito rabo električne energije, medtem ko se za sektorje gospodinjstva, terciarni sektor (vključno obrt) ter promet predvidevajo finančne spodbude za energetska učinkovitost stavb, naprav, vozil, spodbude za zelena javna naročila. Več sektorski instrumenti v široki rabi in industriji predpisujejo, zahtevajo energetska učinkovitost, a sofinancirajo energetske preglede, osveščajo, informirajo. Namenjeni so tudi okoljskim dajatvam in oprostitvam za onesnaževanje zraka s CO.

Več kot šestkrat večji delež glede na predvidene prihranke se namenja gospodinjstvom (31,6%) in terciarnemu sektorju, vključno z obrtjo (28,7%). Za več sektorske in horizontalne ukrepe, ki so namenjeni tudi industriji, pa se namenjajo skoraj 53 krat večja sredstva (v višini skoraj 121.000 EUR na načrtovan prihranek GWh), ki jih industrija v pretežni meri neposredno ne more koristiti.

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za finance podpreta ukrepe za energetska učinkovitost, ki bo temeljila na ekonomskih instrumentih, ki bi zagotavljali ekonomski motiv industrije v naložbe za zniževanje energetske intenzivnosti (spodbude za energetska učinkovitejše porabnike električne energije, tehnologije, zgradbe, nove izdelke za široko potrošnjo). Spodbude za investicije v zamenjavo energetska potratne industrijske opreme morajo dobiti večji delež med viri davčnih in drugih spodbud. Posebej sistemsko to velja spodbujati pri konkretnih naložbah v malih in srednjih podjetjih.

24. Zagotoviti optimalno delovanje in razvoj elektroenergetskega sistema v Sloveniji

Vedenje o rasti rabe energije in možnosti oskrbe z energijo na vseh področjih energijske oskrbe, od nabave energentov do proizvodnje električne energije v državi jasno kaže, da so časi, ko je bilo mogoče z manj skrbi pričakovati stabilno in poceni oskrbo, preteklost.

Ocene do leta 2020 kažejo, da se bo raba električne energije v tem obdobju povečala za tretjino do polovico sedanje rabe. Pri naporih za zagotavljanje zanesljive in varne oskrbe z manj emisijami CO₂, je veliko ovir. Ena ključnih slabosti je umeščanje novih energetskih objektov vseh kategorij od proizvodnje, prenosa in distribucije v prostor.

Predlagamo, da Ministrstvo za gospodarstvo ter Ministrstvo za okolje in prostor z ustreznim pristopom do reševanja problematike delovanja in razvoja elektroenergetskega sistema v Sloveniji zagotovita, da bomo sposobni sami slovenskemu gospodarstvu zagotavljati stabilno in varno oskrbo z energijo, ki bo tudi cenovno primerna za zagotavljanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Pri tem velja izkoristiti prednost dosedanje zanesljive oskrbe države, ki je v uravnoteženi strukturi virov (1/3 hidro, 1/3 jedrska, 1/3 premogovna). Zato tudi pričakujemo, da se slovenskemu energetskemu gospodarstvu da močna podpora, da pristopi k Akcijskemu načrtu za doseg cilja proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov do leta 2020 skladno z novo energetska in okoljsko politiko (25%).

25. Povečati podporo R&R projektov na področju URE in OVE

Zaradi vrste razlogov manjka raziskovalnih in aplikativnih projektov v URE in OVE, s katerimi je mogoče konkurirati za sredstva kohezijskih skladov.

V Programu naložb javnih sredstev v R&R razvojne programe sredstva za podporo razvojno-raziskovalnih in pilotnih projektov za področje URE in OVE ter za podporo razvoja novih, energetsko varčnih izdelkov, niso predvidena.

Predlagamo, da bodo Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo visoko šolstvo, znanost in tehnologijo podpreta ukrepe, ki se bodo odrazili v povečanju javnih sredstev za R&R za področje URE in OVE ter razpisih za spodbujanje razvoja novih energetsko varčnih proizvodov in storitev.

26. Povezati vse deležnike za realizacijo programa NANENU

Dosedanji ukrepi NEP se med drugim niso realizirali, saj aktivnosti za osveščanje, promocijo, usposabljanje, izobraževanje, povezovanje R&R sfere z gospodarstvom za skupne URE OVE projekte, niso vključevale in povezovala vseh potencialnih zainteresiranih deležnikov.

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za gospodarstvo, ARSO in ostale državne institucije v pripravo ukrepov za realizacijo NANENU in NEP vključujejo vse relevantne deležnike.

Na tej podlagi bo GZS aktivneje osveščala, promovirala dobre prakse rešitev v gospodarstvu, povezovala za skupne projekte, s poudarkom rezervah za zmanjšanje stroškov v malih in srednjih podjetjih.

27. Zagotoviti konkurenčne pogoje oskrbe z električno energijo za industrijo

*Slovenija je kot članica EU zavezana realizirati uskladitev cen za gospodinjske porabnike s povprečnimi cenami električne energije v Evropi. Slovenska cena električne energije za **industrijo** se je iz 86,5% povprečne v EU27 v letu 2006 povečala na 91,2% povprečne cene električne energije za industrijo v EU27 v letu 2007, medtem ko se je cena električne energije za **gospodinjstva** iz 81,8% povprečne v EU 27 v letu 2006 znižala na le 75,7% povprečne cene za električno energijo za gospodinjstva v EU 27 v letu 2007.*

To kaže na to, da nosi breme s strani države limitirane in podcenjene električne energije za gospodinjstva del dobaviteljev električne energije, posredno pa so za razliko do tržne cene obremenjuje celotno gospodarstvo. Dokaz za to je dejstvo, da se na tem trgu ne pojavljajo novi dobavitelji zaradi prenizke ravni tržnih cen za gospodinjstva.

Predlagamo, da Vlada zagotovi vsem dobaviteljem električne energije za donedavnege tarifne odjemalce (gospodinjstva) enakovreden dostop do trga električne energije, kar je sedaj zaradi neformalnih pritiskov državnih organov onemogočeno. S tem bo-

do vzpostavljeni pogoji za zagotavljanje oskrbe z električno energijo porabnikom v industriji po konkurenčnejših pogojih, ki pa bodo ob nedvomno višjih cenah tudi prava spodbuda za energetske management in splošno varčevanje z energijo. .

28. Pristopiti k uvedbi Zelene davčne reforme

V Evropi poteka javna razprava o zeleni davčni reformi, kjer se iščejo najbolj učinkoviti mehanizmi in vzpodbude za povečanje energetske učinkovitosti.

V letu 2007 je Vlada RS sprejela stališče Republike Slovenije do Zelene knjige o tržnih instrumentih za namene okoljske politike in z njo povezanih politik, ki jo je pripravila Evropska komisija in pooblastila Ministrstvo za okolje in prostor, da ustanovi medresorsko delovno skupino za organizacijo okoljske reforme javnih financ, katere naloga naj bi bila med drugim tudi opredelitev potrebnih sistemskih sprememb za uveljavitev okoljske reforme javnih financ.

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor z ugotovitvami delovne skupine sezna ni gospodarstvo. Predlagamo, da se pristopi k izvajanju t.i. »zelene davčne reforme« oziroma ustreznih prerazporeditev znotraj davčnih bremen, tako da bi celotna obremenitev gospodarstva ostala nevtralna.

III. UKREPI ZA UČINKOVITO RABO PROSTORA, IZGRADNJO JAVNE INFRASTRUKTURE, CENEJŠO KOMUNALNO INFRASTRUKTURO IN STORITVE

Nov zakon o prostorskem načrtovanju podaljšuje postopke investicijske izgradnje. Najbolj daljnosežne so lahko posledice pri načrtovani izgradnji kompleksnih energetskih objektov.

Dejstvo je, da smo v Sloveniji po osamosvojitvi uspeli zgraditi samo en nov 110kV daljnovod (TE-TOL- Beričevo). Najbolj kritični so DV 400kV Beričevo-Krško in daljnovodi na Primorskem, ki bodo povezali novo HE Avče v 110kV omrežje. Velika zamuda pri gradnji že ogroža zanesljivost delovanja celotnega elektroenergetskega sistema, posledice možnih mrkov pa so ogromne.

Neuskkljenosti občinskih in državnih prostorskih planov in državnih razvojnih in prostorskih usmeritev, postopki, povezani s pripravo investicijske dokumentacije, pridobivanjem dovoljenj, vezano na Zakon o prostorskem načrtovanju in Zakon o graditvi objektov, zavirajo razvoj, ker zavirajo umeščanje pomembnih zasebnih, poslovnih objektov in objektov javne, posebej energetske in IKT infrastrukture v prostor.

To zavira črpanje EU sredstev, s katerimi bi pospešili nujen tehnološki preboj slovenskega gospodarstva.

29. Odpraviti neizvedljiva določila novega Zakona o prostorskem načrtovanju (PN)

V primerih kompleksov izgradnje energetskih objektov skladišča odpadkov, daljnovidnega omrežja ter nove prometne infrastrukture nov ZPN zahteva, da se dokumentacija za vse naštete uporabnike prostora za Državni prostorski načrt izdela za posamezna območja na nivoju, ki bo osnova za PGD-projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja. To je nemogoče, saj gre za časovno različno uvrščajoče se zahteve, lahko pa se v vmesnem času spremenijo tehnologije in zahteve in pojavijo novi uporabniki prostora.

Pri gradnji linijskih projektov (daljnovodi, plinovodi) se kažejo velike ovire pri postopkih izdaje upravne odločbe za ustanovitev služnosti v javno korist v primerih, ko je v teku postopek denacionalizacije ali dedovanja. Morala bi biti opredeljena možnost vročitve ponudbe lastniku na podlagi sklepov upravnih organov ali sodišč, da je za nepremičnino, na kateri je treba pridobiti pravico graditi, investitor pri notarju deponiral sredstva v višini odškodnine, ki jo določi cenilec ustrezne stroke.

Predlagamo, da Ministrstvo za okolje in prostor v spremembe in dopolnila Zakona o prostorskem načrtovanju in Zakona o graditvi objektov s podzakonskimi akti vključi stroko iz izobraževalnih in razvojnih institucij, gospodarstva in GZS.

30. Odpraviti nesprejemljivo dolge postopke za spremembo občinskih prostorskih planov, ki ovirajo razvoj podjetništva

V primerih zazidalnih zemljišč za podjetništvo, ki so v urbanih središčih na meji kmetijskih zemljišč, se podjetniki in podpirne institucije srečujejo s problemom nesprejemljivo dolgih postopkov za spremembo občinskih PP. Do tega prihaja tudi v primeru, donosnega razvojnega programa, ki bi lahko konkuriral tudi za pridobitev EU sredstev.

Ko se na primer podjetnik nahaja na lokaciji bodoče javne infrastrukture, se predlaga nova lokacija, ki meji na kmetijsko zemljišče. Podjetnik želi kupiti zemljišče za sedanji in bodoči razvoj. Sprememba občinskega prostorskega plana (po hitrem postopku), ki bi bila za to potrebna, po novem Zakonu o prostorskem načrtovanju ni mogoča. Občine imajo možnost, da PP naredijo na novo ali popravijo starega. Postopki za spremembo se ocenjujejo na minimum treh let. Pogoj za poslovanje oz. razvoj novega podjetja na novi lokaciji in za EU sredstva pa je kompletna investicijska dokumentacija.

Predlagamo podporo Ministrstva za okolje in prostor za spremembo Zakona o prostorskem načrtovanju.

31. Odpraviti neuskkljenosti državnih in lokalnih prostorskih aktov za področje telekomunikacijske infrastrukture in dodeliti status javne gospodarske infrastrukture brezžičnim TK omrežjem

Državni prostorski akti na področju telekomunikacij, kot jih je predvidel Zakon o urejanju prostora /ZUreP-1/ (Ur.l. RS, št. 110/2002), niso sprejeti, na lokalni ravni pa prostorski akti večkrat niso ustrezni (ne dopuščajo razvoja mobilnih komunikacij).

Zato je možnost postavitve objektov v okviru omrežja mobilnih oziroma brezžičnih komunikacij odvisna od prostorskih aktov, ki jih izdajajo lokalne skupnosti in v praksi jih nekateri sploh ne definirajo oz. prepovedujejo, nekateri pa ne sledijo razvoju tehnologij (npr. TK omrežje naj bo zgrajeno podzemno, kar v primeru mobilnih oziroma brezžičnih omrežij sploh ni izvedljivo).

Predlaga se, da se v Uredbi o uvedbi in uporabi enotne klasifikacije vrst objektov in o določitvi objektov državnega pomena uvrsti definicijo, da so vsi objekti mobilnega oz. brezžičnega TK omrežja del javne gospodarske infrastrukture (na objektih in prostostojeh – trenutno to velja samo za prostostojede: klasifikacija št. 224). Zakonodajalec bi tovrstne objekte moral obravnavati enako kot ostalo javno gospodarsko infrastrukturo (elektro, ceste, vodovod, kanalizacija...).

Predlagamo, da **Ministrstvo za okolje in prostor** pri spremembah in dopolnitvah Zakona o prostorskem načrtovanju vnese določila, ki bodo zagotovila usklajenost prostorskega načrtovanja na državnem in lokalnem nivoju ter da zagotoviti mehanizme, da lokalni prostorski akti ne bi onemogočali postavitev baznih postaj, s čimer med drugim ovirajo tudi izpolnjevanje zahtev iz Odločb o dodelitvi radijskih frekvenc (prej koncesijskih zahtev).

32. Odpraviti nepovezanost občinskega prostorskega plana in državnih izhodišč za eksploatacijo naravnih bogastev

V primerih, ko občinski prostorski plan ni v celoti usklajen z državnimi izhodišči za eksploatacijo naravnih bogastev, ker je na enem delu sicer enotnega pridobivalnega prostora predvidena le kmetijska dejavnost, družba ne more pridobiti ustrezne lokacijske informacije, rudarski projektant pa jo potrebuje, da bo izdelal projekt odkopavanja in sanacije področja, ki se nahaja znotraj dodeljenega koncesijskega (pridobivalnega) prostora. Gre za neuskklajenost mej izkoriščanja naravnih bogastev, določenih v preteklosti, dodeljenimi koncesijskimi pogodbami po Zakonu o rudarstvu. Rešitev je možna le s spremembo občinskega prostorskega načrta, kar zahteva najmanj dve do pet let.

Predlagamo, da **Ministrstvo za okolje in prostor** **Ministrstvo za gospodarstvo** pri spremembah in dopolnitvah Zakona o prostorskem načrtovanju ter ostalih zakonih (Zakon o rudarstvu) vnese določila, ki bodo zagotovila usklajenost prostorskega načrtovanja na državnem in lokalnem nivoju ter da zagotoviti mehanizme, da lokalni prostorski akti ne bi onemogočali izvajanja dela po dodeljenih koncesijah za izrabo naravnih bogastev.

33. Izboljšanje primarne cestne in železniške povezave

Razlike med regijami se povečujejo, kar povzroča pritisk in migracije prebivalcev in iskalcev zaposlitve iz manj razvitih regij v bolj razvite. Skladnejši regionalni razvoj narekuje pospešitev izvedbe infrastrukture v manj razvitih območjih. Za uspešen razvoj gospodarstva oziroma za ohranjanje in zagotavljanje novih delovnih mest je treba na celotnem ozemlju države zagotoviti primarne cestne in železniške povezave.

Kritična 3. razvojna os po dveh letih usklajevanj o strokovno podprti in družbeno sprejemljivi trasi še nima konkretnih nadaljevanj. Gospodarstvo opozarja na resne posledice infrastrukturne zapostavljenosti področij, v katerih so največja podjetja po izvozu, izkazani poslovni uspešnosti in po zaposlenih.

Predlagamo, da se v komunikacijo s civilno družbo in vsemi javnostmi obvezno vključuje tudi gospodarstvo.

34. Nujna je nova prometna politika

Nove razvojne strategije gospodarstva, enormno povečanje tranzitnega blagovnega prometa, dnevne migracije zaposlenih, terjajo nove pristope v načrtovanju ukrepov za optimiranje zasebnega, poslovnega in javnega prometa.

Gre za ukrepe, ki lahko bistveno pripomorejo k optimalni mobilnosti zaposlenih in učinkovitosti blagovnega prometa, ki bo prispeval h konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in države.

Predlagamo, da Ministrstvo za promet in Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z gospodarstvom pristopita k oblikovanju nove prometne politike.

35. Pospešiti razvoj gospodarstva na območjih z omejitvami

Pri načrtovanju regionalnega razvoja je potrebno upoštevati omejitve, ki jih prinašajo npr. Schengenska meja, NATURA 2000 itd.

Predlagamo: Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za okolje in prostor naj predvidita dodatne ukrepe in rešitve oziroma možnosti razvoja gospodarstva na območjih s prej naštetimi omejitvami. Potrebno je zagotoviti državni vir financiranja za izdelavo celostnih presoj vplivov na okolje na območjih pod NATURO 2000. Nujna je usposobitev mejnih prehodov za tovorni promet po standardih Schengenske meje, zaradi katerih se znižuje konkurenčnost obmejnih gospodarstev v zvezi s povezanimi podjetji na obeh straneh meje.

36. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) se ne sme povečevati nesorazmerno z namenom te dajatve

Na osnovi obstoječe zakonodaje občine na določenih atraktivnih lokacijah (trgovski centri) brez enotnega sistema povečujejo višino NUSZ tudi za več kot 30 odstotkov.

Predlagamo: zagotoviti sistemsko primerljivost med občinami. Za omejitve negativnih vplivov obstoječe ureditve na konkurenčnost gospodarstva predlagamo, da se za obdobje do uveljavitve nove zakonodaje, ki bo urejala to področje (Zakon o davku na nepremičnine), omeji pristojnosti lokalnih skupnosti pri vrednotenju (točkovanju) osnovnih meril in vzpostavi primerljivost med njimi. Prav tako je treba določiti zgornjo mejo možnega povečanja nadomestila z drugimi primerljivimi indeksi (cene na drobno, ...). Pri določanju NUSZ se upoštevajo zlasti naslednja merila: opremljenost zemljišča s komunalnimi in drugimi objekti ter napravami ter možnost priključitve nanje; lega in namembnost ter smotrno izkoriščanje zemljišča; izjemne ugodnosti v zvezi s pridobivanjem dohodka v gospodarski dejavnosti.

37. Zagotoviti konkurenčnost in preglednost cen komunalščin in komunalnih storitev

Cene komunalščin (oskrbe z vodo, odplake) so se v zadnjih letih bistveno povišale, vendar zaradi okoljskih taks, ne pa zaradi višanja stroškov sistema. Cene med občinami so različne, neprimerljive. Pomembno pa je dodati, da je država prevzela direkten nadzor nad temi cenami. V občinah, kjer je osnovna cena dobave pitne vode zelo nizka, so lahko okoljske takse višje od te cene. Na primeru VO-KA Ljubljana znaša osnovna cena cca 35% končne prodajne cene, vključno s taksami in DDV. Osnova za DDV je tudi okoljska taksa – davek na davek. Zato nekatera KP ob višanju stroškov energije za več kot 40% čakajo na višanje osnovne cene svojih storitev tudi več kot leto. (VO-KA že 4 leta).

V skladu z Zakonom o varovanju okolja se bodo spremenili tudi režimi odlaganja industrijskih odpadkov. Gospodarstvo mora imeti vpliv na izbiro odlagališč glede na ceno njihove storitve.

Predlagamo, da se vzpostavi transparenten sistem zaračunavanja komunalščin po metodologiji za oblikovanje, spremljanje in nadzor. Predlagamo, da se zagotovi soupravljanje gospodarstva pri izvajalcih za ravnanje z odpadki.

38. Zagotoviti enake možnosti dostopa do internetnih storitev po vsej državi

Zunaj mestnih naselij, predvsem v oddaljenih regijah, je dostop do internetnih storitev in širokopasovnih povezav omejen. V Slovenji povezujejo hrbtenična omrežja kot osnova za širokopasovne povezave predvsem večje centre. Širokopasovna omrežja in storitve hitrega interneta so dostopna predvsem tam, kjer je minimalna koncentracija uporabnikov, ki še zagotavlja donosnost krajevnim operaterjem. To stanje povzroča, da podjetja v posameznih delih Slovenije še vedno ne morejo vzpostavljati konkurenčnih internetnih povezav oz. morajo zaradi premajhnih hitrosti internetnih povezav najemati telekomunikacijske vode, kar predstavlja velik strošek in s tem zmanjšuje njihova konkurenčnost. Nemogoč dostop do širokopasovnih povezav poleg slabših prometnih povezav onemogoča enakomeren razvoj regij.

Predlagamo, da država (Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in Ministrstvo za promet in zveze) podobno kot pri prometnih povezavah tudi pri komunikacijski infrastrukturi zagotovijo enakopraven dostop podjetij in prebivalcev tudi v posameznih regijah.

Izgradnja širokopasovnih povezav ne sme biti samo področje komercialnega interesa ponudnikov telekomunikacij in se morajo pristojna ministrstva aktivno vključiti v izgradnjo širokopasovnega omrežja, ki bo omogočal primeren dostop do interneta in širokopasovnih omrežij tudi za podjetja v oddaljenih regijah.

IV. UKREPI ZA RAZVOJ IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA ZA POTREBE RAZVOJA GOSPODARSTVA

Slovenija potrebuje odprt, podjeten, ambiciozen in motiviran razvojno-raziskovalni in visokošolski prostor ter jasne razvojne prioritete za tehnološki preboj, ki znanje spreminjajo v denar. Za nadaljnjo in trajno rast, kvaliteten preskok in preboj na mnogih tehnoloških in poslovnih področjih potrebujemo kvaliteten in dolgoročno načrtovan izobraževalni sistem, skladno z izhodišči lizbonske strategije. To terja tudi zakonske spremembe.

Za izobraževalni sistem, ki na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja temelji na socialnem partnerstvu, je značilno počasno sprejemanje predpisov, njihovo pogosto spreminjanje in menjavanje nosilcev javnih nalog. To je slabo zagotovilo za kakovosten in stabilen sistem, ki naj slovenskemu gospodarstvu zagotavlja ustrezno izobražene, usposobljene in kompetentne sodelavce, ki bodo prihajali iz šol in univerz.

Nadaljevati je treba dobre prakse sodelovanja podjetij, šol ter ministrstev, zbornic in sindikatov na področju povezovanja teorije in prakse, načrtovanja izobraževanja, organizacije izvajanja in dograditve predpisov.

Gospodarska zbornica Slovenije uspešno izvaja operativne naloge pri izvajanju praktičnega izobraževanja v podjetjih in aktivno zastopa interese gospodarstva v vseh ključnih organih, ki sprejemajo odločitve na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Znanje in izkušnje, ki smo jih pridobili ter bogato mrežo povezav s podjetji, ki smo jo ustvarili, je treba ohraniti najmanj na doseženi ravni oziroma zagotoviti še boljše pogoje za povezovanje in sodelovanje gospodarskih družb z izobraževalnimi institucijami.

39. Pospešiti izvajanje bolonjskega procesa v visokem šolstvu

Bolonjski proces, ki je deklariran v visokošolski zakonodaji, je naravnani na spremembe, ki jih gospodarstvo zahteva od izobraževalnega sistema v vseh razvitih državah EU. Predvideva skrajševanje študija za opravljanje določenih poklicev, večjo zaposljivost diplomantov, kompetentnost na področju, za katerega se študenti izobražujejo, naravnost na vseživljenjsko učenje, pragmatično naravnost študija, mobilnost, tesnejšo povezanost z gospodarstvom. Za doseganje teh ciljev je potrebno izpeljati mnoge spremembe med samimi izobraževalnimi institucijami, kot tudi med gospodarskimi družbami. Na nivoju sistema razvoja visokega šolstva zlasti za potrebe gospodarstva oziroma nacionalne ekonomije, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (še) nima sogovornika, partnerja.

Pozitivne izkušnje socialnega partnerstva na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja ter višjega strokovnega izobraževanja niso naletele na posluš v terciarnem izobraževanju, zlasti ne pri univerzah in fakultetah.

Predlagamo: podporo in pripravljenost za sodelovanje **Ministrstva za visoko šolstvo in znanost, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve** pri oblikovanju sistema razvoja visokega šolstva za potrebe gospodarstva. Zakonodaja s tega področja mora zagotoviti mehanizme za vključevanje in sodelovanje socialnih partnerjev v sistemu visokega šolstva ter pri oblikovanju »lika diplomanta«, ki ga potrebuje sodobno podjetje. Zagotoviti je potrebno 25 let starega diplomanta in 33 let starega doktorja znanosti.

Na tej podlagi bomo **GZS/CPU v sodelovanju z združenji/območnimi/regionalnimi** zbornice, v sodelovanju s **člani**, velike napore usmerili v to, da se bodo pozitivne izkušnje socialnega partnerstva na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja ter višjega strokovnega izobraževanja uveljavile v terciarnem izobraževanju.

40. Okrepiti kvalitetno in učinkovito okolje za nastajanje, kroženje in izrabo znanja – odprtost in podjetnost v institucijah znanja v povezavi z gospodarstvom

Pravo znanje prenašajo le ljudje. Resolucija o visokem šolstvu in raziskovalni dejavnosti in drugi strateški dokumenti odtujenosti znanstveno raziskovalne sfere in univerz od gospodarstva niso zmanjšali. Odprto tekmovanje med organizacijami znanja za študente vseh nivojev, za državne in evropske projekte, za posle s prakso ipd., bi organizacije sililo k boljšemu delu. Slovenski prostor znanja mora postati del evropskega in svetovnega prostora znanja in spodbujati širšo uporabo tujih učbenikov, tudi v obliki prevodov.

Predlagamo, da **Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo** vzpostavi zakonodajo in mehanizme, ki bodo bistveno izboljšali gibljivost vrhunsko izobražene delovne sile, povečali kroženje strokovnjakov med organizacijami znanja, v organizacije znanja pa pritegnili strokovnjake iz gospodarstva in iz tujine, predvsem Slovence, ki so študirali v tujini, pospešili zaposlovanje mladih raziskovalcev z vključitvijo v projekte za povezavo R&R z gospodarstvom. V Slovenijo je treba pritegniti več tujih študentov in slovenske več pošiljati na vrhunske tuje šole. Treba je ponuditi več različnih težavnostnih stopenj študija, zmanjšati osip in dolžino študija; vzpostaviti učinkovit sistem vseživljenjskega učenja in njegovega vrednotenja ...

41. Dodelati nacionalno strategijo izobraževalnih spodbud za kadre za inovacijski vzpon

Mladi se ne odločajo za poklice tehničnih strok na vseh nivojih od poklicne do univerzitetne stopnje. Manjkajo vsebine izobraževanja za ustvarjalnost in raziskovalno usmerjenost.

Predlagamo podporo Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Službe vlade za razvoj, JAPTI in TIA pri aktivnostih zgodnje promocije za večji vstop mladih v naravoslovne in tehnične poklice. Gre za večplastne in koherentne ukrepe v zvezi s potenciali in priložnostmi za mlade od osnovne šole do vseživljenjskega učenja kot del dolgoročne inovacijske strategije in ukrepov; za spodbujanje oblikovanja vrednot že zgodaj v osnovni šoli ter s spodbudami na dolgi rok v dobi odločanja o bodočem poklicu.

To bi omogočilo GZS, Centru za poklicno usposabljanje (CPU), v sodelovanju s panožnimi združenji/zbornicami, območnimi/regionalnimi zbornicami ter ostalimi regionalnimi institucijami ter podjetji organizacijo neposrednih srečanj med mladimi in predstavniki podjetij in države. S tem bi pripomogli k zagonu tistih elementov inovacijskega sistema (skupna razvojna načrtovanja po prioritetah gospodarstva v obdobju 2007-2013), ki peljejo do libzonskih ciljev za to obdobje.

42. Uskladiti kriterije za dodeljevanje kadrovskih in državnih štipendij za deficitarne poklice

Regije uvajajo akcije štipendiranja dijakov in študentov deficitarnih poklicev. Zastavljene so precej široko in usmerjene predvsem v štipendiranje obrtnih poklicev (monter ogrevalnih naprav, električar, gradbinec, keramičar, trgovec...). Gospodarstvo to sprejema, saj se večja število razpisanih kadrovskih štipendij. Ob tem se v sodelovanju šol, podjetij in Zavoda RS za zaposlovanje na osnovnih šolah izvajajo predstavitve posameznih poklicev, organizirajo informativni dnevi ipd... Rezultati se kažejo v povečanem vpisu na srednje šole ustreznih profilov. Vendar pa v povezavi z republiški štipendijami, ki jih razpisuje država, prihaja do razhajanj v obvezi štipendista za zaposlitev. Pri kadrovske štipendiji se štipendist obveže zaposliti pri delodajalcu, pri republiški pa te obveze ni. Zato se dijaki raje odločajo za republiško štipendijo, ki nima obveze, in se manj vpisujejo v poklice, ki jih gospodarstvo potrebuje.

Predlagamo pripravljenost in podporo Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter Zavoda RS za zaposlovanje pri oblikovanju štipendijske politike na državni in regionalni ravni. Pri tem naj se upošteva, da se tam, kjer je možnost pridobiti kadrovske štipendije, omejijo splošne možnosti za pridobitev republiške štipendije.

Pričakuje pa se tudi njuna podpora pri izvajanju promocije deficitarnih poklicev na vseh ravneh izobraževanja.

S to podporo bodo GZS, združenja in območne/regionalne zbornice skupaj, s člani, izvajale aktivnosti za promocijo teh poklicev.

43. Podpirati gibanje Mladi raziskovalci za razvoj regij

Gibanje Mladi raziskovalci za razvoj regij je tradicionalno prisotno v vrsti slovenskih regij. Vključuje učence dijake, študente, ki pod okriljem občin, a s sodelovanjem Zavoda

RS za zaposlovanje in gospodarstva vzgajajo generacije kreativnih, razmišljujočih in inovativnih bodočih mladih strokovnjakov. Te dobre prakse in iniciativo občin je potrebno nadgraditi na državni nivo, ki bo presegel dosedanje promocije najboljših raziskovalcev prek Zveze za tehnično kulturo Slovenije.

Predlagamo podporo Ministrstva za šolstvo in šport ter Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pri postavitvi sistema in meril delovanja gibanja ter sofinanciranja teh aktivnosti.

GZS bo preko območnih zbornic v gibanje vključena z usklajevanjem primernih vsebin raziskovalnih nalog, v katere so vključena zainteresirana podjetja.

44. Vpeljevanje »novih« splošnih znanj v temeljno izobraževanje

Temelj razvoja je dober izobraževalni sistem od osnovne šole do univerze. Majhnost slovenskega trga in s tem povezana odprtost gospodarstva zahteva več sodobnih znanj. Posebej je pomembno znanje tujih jezikov, obvladovanje informacijskih tehnologij in učno okolje, ki bo stimuliralo k podjetništvu in podjetnosti.

Uvedba tujega jezika že v prve razrede osnovnega šolstva najmanj kot izbirne dejavnosti je realizirana. Izvedeno je tudi uvajanje podjetništva v programe osnovnih šol v obliki izbirnih vsebin. Temeljna težava pa je v slabi usposobljenosti osnovnošolskih učiteljev za to področje..

Predlagamo podporo Ministrstva za šolstvo in šport, Zavoda RS za šolstvo, Centra za poklicno izobraževanje pri a) spodbujanju priprav programov usposabljanja, ki bodo zagotavljali usposobljenost učiteljev za vključevanje podjetništva v večino osnovno šolskih predmetov in b) pri zagotovitvi širokopasovnega internetnega dostopa in sličnosti radijskih in televizijskih programov z izobraževalnimi vsebinami na celotnem območju Slovenije, ki se naj realizirajo v sklopu investicij internetnih operaterjev.

45. Okrepiti socialno partnerstvo kot element povezovanja izobraževanja in trga dela

Zakon o gospodarskih zbornicah (ZGZ) je spremenil strukturo financiranja stalnih nalog, ki jih je doslej GZS po mnenju vseh socialnih partnerjev uspešno opravljala. Med ključnimi je aktivno socialno partnerstvo za področje izobraževanja, ki je pomenilo spremljanje potreb podjetij po kadrih, sooblikovanje poklicnih standardov in kvalifikacijskih struktur, sooblikovanje politike poklicnega in strokovnega izobraževanja, partnerstvo pri načrtovanju, potrjevanju, izvajanju in spremljanju učinkov izobraževanja. Ključni interes financiranja socialnega partnerstva je v zagotavljanju ustrezno izobraženih in usposobljenih kadrov, zagotavljanje pravočasnega načrtovanja in možnost izbire oziroma selekcije bodočih sodelavcev podjetij. Mladim zagotavlja kakovostno strokovno usposobljenost in poklicno socializacijo.

Predlagamo podporo Ministrstva za šolstvo in šport ter Zavoda za šolstvo pri doslednem izvajanju Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Zakona o višjem strokovnem izobraževanju ter takojšnje sprejetje izvedbenih predpisov za izvajanje nalog v skladu z že sprejeto zakonodajo, ki ureja področje izobraževanja. Pričakujemo nadaljnjo finančno participacijo za izvajanje aktivnosti po teh dveh zakonih.

GZS/CPU bo s to podporo ohranil vire in status za najpomembnejšega socialnega partnerja na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja. To omogoča aktivno sodelovanje pri prenovi izobraževalnih programov srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja ter višjega strokovnega izobraževanja po meri gospodarstva. To je mogoče doseči z odprtim kurikulumom, kjer izobraževalna institucija v sodelovanju s socialnimi partnerji vsako leto doreče 20% izobraževalnega programa, ki ni izrecno predpisan. V letu 2008 do 2013 bomo eden od ključnih partnerjev pri implementaciji novih izobraževalnih programov.

46. Oblikovanje pobud za nove poklicne kvalifikacije oz. njihovo posodabljanje

GZS preko panožnih združenj v sodelovanju s predstavniki podjetij koordinira in analizira potrebe podjetij po kadrih za vsa strokovna področja, oblikuje pobude za poklicne standarde in sodeluje pri izpeljavi postopkov za njihovo sprejemanje v skladu s predpisi. S tem vpliva tako na izobraževalni sistem oziroma strukturo programov temeljnega poklicnega in strokovnega izobraževanja kot tudi na sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij, ki lahko ključno vplivajo na spremembe v kvalifikacijski strukturi in s tem na ceno dela.

Gre za pomemben prispevek GZS in članic k temeljnim podlagam za pripravo aktualnih in fleksibilnih izobraževalnih programov, ki pa ni sistemsko financirano. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve za te aktivnosti socialnih partnerjev ne zagotavlja virov financiranja, kar izvajanje teh nalog ogroža. To lahko posledično pomeni znižanje kakovosti izobraževalnih programov temeljnega poklicnega in strokovnega ter višjega strokovnega izobraževanja, kot tudi sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij. To lahko drastično vpliva na kvalifikacijsko strukturo in kakovost za bodoči razvoj gospodarstva pomembnih lastnih, domačih kadrov.

Predlagamo podporo Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Zavoda za šolstvo pri zagotovitvi pogojev za sodelovanje gospodarskih zbornic pri oblikovanju strokovnih podlag in ukrepov pri vzpostavitvi nacionalnega okvira kvalifikacij, ki ga pripravlja Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. V razmerah, ki jih narekuje Direktiva o storitvah, bo ustrezna umestitev nacionalne kvalifikacijske strukture v evropski okvir kvalifikacij še kako pomembna. Izvedena mora biti na način, da ne bo ohromljena konkurenčna prednost slovenskega gospodarstva, ki se skriva v človeških virih.

47. Podpirati partnerstvo v izvajanju praktičnega izobraževanja pri srednjem poklicnem in višjem strokovnem izobraževanju

Na lokalni ravni se za izvajanje programov praktičnega izobraževanja uspešno povezujejo šole in podjetja, na nacionalni ravni pa je potrebna močna asociacija, ki skrbi za načrtovanje, oblikovanje, usklajevanje in usklajeno izvajanje praks v podjetjih.

Za javne izobraževalne programe je glede na potrebe posamezne stroke potrebno zagotoviti ustrezne kompetence, določati potrebne pogoje za izvajanje praktičnega izobraževanja, preverjanje teh pogojev (verifikacije), vodenje registrov ustreznih mest za praktično izobraževanje v podjetjih, obveščanje zainteresiranih ciljnih skupin (podjetij, šol, otrok, staršev...), koordinacija izvajanja izobraževanja v šolah in praktičnega izobraževanja v podjetjih na nacionalni ravni, priprava navodil in priporočil. Potrebno je spremljati kakovost izvajanja teh procesov, stalno usposabljeni mentorje. Za to so potrebni kadri, povezave s podjetji in finančna sredstva.

V sodelovanju z MŠŠ in MG so pripravljene nove vsebinske in pravne podlage za verifikacijo učnih in študijskih mest za dijake in študente v podjetjih. Uspelo nam je ohraniti vire stimulacij za podjetja kot tudi doreči, da bodo razpisi ESF usmerjeni k zagotavljanju finančnih spodbud podjetjem, ki bodo sodelovali v procesu organiziranja praktičnega izobraževanja dijakov in študentov v podjetjih. Pogoj za to bo verificirano učno oziroma študijsko mesto za praktično izobraževanje ter sklenjena učna pogodba.

Predlagamo, da se s podporo Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve na podlagi dosedanjih dobrih praks ohrani neposredno sodelovanje gospodarskih zbornic pri izvajanju praktičnega izobraževanja ter da se zagotovijo finančne spodbude za usposabljanju mentorjev v podjetjih.

V. UKREPI ZA EFEKTIVNO IZRABO DELOVNEGA ČASA, FLEKSIBILNO ZAPOSLOVANJE TER VARNO IN ZDRAVO DELO

Veljavna sistemska ureditev področja dela in zaposlovanja, urejena v zakonu in predpisih o delovnih razmerjih in v davčni zakonodaji, delodajalcem nalaga preveč obveznosti. Nekateri instituti so nejasni in težko uporabljivi. Ohranja učinkovitost delovnega časa, ki je pod povprečjem EU. Bolniški absentizem je med najvišjimi v EU.

Kar četrtno plačanega časa na delovnem mestu se ne dela. V letu 2006 je učinkoviti delovni čas predstavljal 75 odstotkov celotnega delovnega časa, kar 25 odstotkov pa plačane, a neopravljene ure – od tega odmor za malico 6,3%, bolniška odsotnost 5%, dopust 9,6% ter prazniki 4,2%. To spodbujajo visoka nadomestila za čas odsotnosti z dela zaradi poškodb in bolezni izven dela od prvega do 30. dne odsotnosti ter vštevanje odmora za malico v delovni čas. Iz tega naslova je letno izgubljenih kar 10-krat več delovnih dni kot zaradi poškodb pri delu ali poklicnih bolezni.

Zakonodaja ne omogoča dovolj visoke ravni fleksibilnosti trga dela oziroma prilagodljivosti zaposlovanja, da bi se podjetja lahko prilagajala spremembam tržnih razmer.

V razmerah pomanjkanja delovne sile v večini delovno intenzivnih dejavnosti je nujna fleksibilnost pri zaposlovanju tuje delovne sile.

Nujen je učinkovit nadzor nad upoštevanjem delovno pravne zakonodaje za vsa podjetja, ker preprečuje pojave nelojalne konkurence med podjetji in zlorabe zaposlenih.

Zakonodaja s področja varnega in zdravega dela delodajalcem nalaga obveznosti, ki bistveno presegajo EU direktivo in poprečje v EU25, ne odraža pa se v manjšem bolniškem absentizmu.

48. Povečati delež učinkovitega delovnega časa

Predlagamo, da Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, socialni partnerji v pogajanjih za ESS postopoma odpravijo zakonska določila, ki znižujejo učinkovito izrabo delovnega časa.

Predlagamo, da se 30-minutni odmor za malico ne všteta v delovni čas. Predlagamo znižanje nadomestil v primeru odsotnosti z dela zaradi poškodbe in bolezni izven dela v prvih 30 dneh ter uvedbo odsotnosti brez nadomestila za prvi dan (ali dva dni). Osnova za odmero nadomestila naj bi bila gola osnovna plača delavca, brez dodatkov.

49. Zmanjšati obremenitev delodajalcev iz naslova bolniških izostankov

Ministrstvo za zdravstvo je pripravilo predlog Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008 –2013 prek katere želimo delodajalci ponovno sprožiti vprašanje absentizma. Izjemno povečana bolniška odsotnost v letu 2007, predvsem zaradi porasta bolezni in poškodb izven dela, zahteva ponovno razpravo med socialnimi partnerji o višini nadomestil ter limitiranju bolniške odsotnosti.

Predlagamo spremembo ustrezne zakonodaje (zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, zakon o delovnih razmerjih), ki bi stroške delodajalcev z naslova absentizma zmanjšal za 5 do 10% v obdobju do 2013.

Zaradi staranja prebivalstva je pred nami tudi predlog uvedbe zavarovanja za dolgotrajno oskrbo kot veje socialnega zavarovanja, namenjenega pomoči starejšim osebam pri opravljanju dnevnih življenjskih aktivnosti. Določena sredstva so že zbrana (ZZZS in ZPIZ), potrebna pa bo previdnost pri definiranju nadaljnjih finančnih obveznosti iz tega naslova, tako delodajalcev kot zavarovancev.

S 1.1.2009 se uvaja diferencirana prispevna stopnja za delodajalce za poškodbe na delu in bolezni povezane z delom, kar bo gospodarskim subjektom, ki v tem smislu odstopajo od povprečja v panogi, prineslo višje stroške.

50. Odpovedni roki naj se skrajšajo oziroma določijo kot alternativa namesto odpravnine

Po veljavni ureditvi ima delavec v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov pravico do odpovednega roka, do odpravnine, po prenehanju delovnega razmerja pa še pravico do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti.

Predlagamo, da socialni partnerji in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve podprejo spremembo Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, v kateri se ti dve pravici določita alternativno, oziroma da se obe ustrezno znižata, hkrati naj se zviša denarno nadomestilo, ki ga za čas brezposelnosti prejema delavec na Zavodu RS za zaposlovanje.

51. Zagotoviti ugodnejšo davčno obravnavo dela na domu in uporabo lastnega orodja pri delu

V skladu z zakonom o dohodnini se v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja všttevajo vsa nadomestila višja od 2% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za uporabo lastnega orodja, naprav in predmetov (razen osebnih vozil) za opravljanje dela na delovnem mestu. Nadomestilo za uporabo lastnih sredstev za delo na domu pa je všteto v davčno osnovo, če preseže 5% povprečne plače v RS. Določbe niso skladne s prizadevanji za večjo fleksibilnost trga dela ter stimuliranje drugih oblik dela.

Predlagamo da socialni partnerji in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve podprejo povišanje zneska nadomestila, ki se ne všteva v davčno osnovo na vsaj 20 oziroma 30% povprečne plače v RS.

52. Dodatek za delovno dobo naj se postopoma odpravi

Po veljavni ureditvi ima delavec pravico do dodatka za delovno dobo. Delavci, ki so imeli na dan 1.1.2003 dodatek v višini najmanj 0,5 % za vsako dopolnjeno leto delovne dobe, tak dodatek ohranijo, ne glede na morebitno nižjo višino dodatka po kolektivni pogodbi.

Predlagamo, da se v procesih ekonomsko socialnega dialoga in podpori Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve podpre sprememba zakona o delovnih razmerjih v zvezi z odpravo dodatka za delovno dobo. Že pridobljeni dodatek posameznih delavcev pa se ustrezno vključi v osnovno plačo. **Morebitni dogovor glede dodatka se prepusti kolektivnemu dogovarjanju.**

53. Odpraviti poročanje o nameri pogodbenega dela

Pravilnik o prijavi in objavi prostega delovnega mesta, posredovanju zaposlitve ter vsebini in načinu sporočanja podatkov Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, ki je pričel veljati 01.11.2007, ne zahteva več le poročanja o sklenjenih pogodbah o naročilu avtorskega dela ali podjemne pogodbe, ampak zahteva tudi poročanje o POTREBAH po opravljanju del na podlagi teh pogodb. Predlog za odpravo tega pravilnika je vključen v s strani Vlade potrjen program odprave administrativnih ovir za leti 2008-2009, a kljub temu in več urgencam še ni odpravljen.

Predlagamo, da ga Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve takoj odpravi.

54. Povečati aktivno vlogo Zavoda za zaposlovanje pri preverjanju izpolnjevanja pogojev za zaposlitev

Ko delodajalec prijavi potrebo po večjem številu delavcev Zavodu za zaposlovanje, mu zavod napoti delavce, ki naj bi ustrezali zahtevam iz objave prostega delovnega mesta. Zavodi ne opravljajo predhodnega preverjanja za primernost nezaposlenega - interes za delo, omejitve, itd.. To delodajalcem povzroča nepotrebne stroške. Postopki, ki potekajo prek Zavodov za zaposlovanje, so za potrebe sedanjega gospodarstva, ki mora biti fleksibilno, se hitro prilagajati, ... absolutno pretogi, predolgi, za vse je potrebno preveč dokazil, potrdil, evidenc...

Predlagamo, da Zavod RS za zaposlovanje postane servis delodajalcem v tem smislu, da napotuje delodajalcem ustrezen kader tako kot npr. določene agencije, ki se s pogodbo zavežejo, da je napoteni delavec ustrezen, sicer so ga dolžne nadomestiti z drugim.

55. Odpraviti stroške delodajalca za zdravniški pregled pred nastopom dela brezposelnega delavca, napotnega iz ZRSZ

Pogosto se zgodi, da napoteni delavec na prosto delovno mesto ne dobi zdravniškega potrdila, ker je nesposoben za opravljanje določenega dela in ga delodajalec ne more zaposliti. Strošek bremeni delodajalca. Še večji problem pa predstavljajo delavci, ki so kot iskalci zaposlitve prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje. Tudi pri zaposlitvi teh delavcev nosi stroške zdravniškega pregleda delodajalec.

Predlagamo, da **Zavod RS za zaposlovanje** prevzame stroške zdravstvenega pregleda za brezposelne in tako na prosta delovna mesta napotuje tiste, ki so zdravstveno sposobni za delo.

56. Odpraviti stimulative in netransparentne socialne pomoči, ki znižujejo interes za delo

Različne oblike socialnih pomoči, ki jih prejemajo brezposelni, stimulirajo brezposelne k nedelu. Tako se dogaja, da delodajalci kljub velikemu številu prijavljenih brezposelnih oseb na zavodih za zaposlovanje ne dobijo delovne sile predvsem za dela, za katera ni potrebna določena izobrazba.

Predlagamo, da **Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve** odpravi previsoke socialne pomoči in uvede učinkovitejši nadzor ter ostala orodja za transparentnost prejetih pomoči.

57. Zagotoviti recipročnost predpisov s področja prostega pretoka delovne sile

Glede na to, da Nemčija in Avstrija še vedno določata omejitve za slovenske napotene delavce na določenih področjih (npr. v gradbeništvu), bi morala Slovenija uveljaviti pravico do protiukrepov in določiti enake omejitve za nemške in avstrijske napotene delavce v teh dejavnostih.

Predlagamo, da **Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve**, **Ministrstvo za finance** pristopita k spremembi Zakona o tujcih, podzakonskih predpisov, Zakona o zaposlovanju in delu tujcev, predpisov s področja delovnih razmerij, varstva pri delu, dela na črno ipd., ki bodo upoštevali recipročnost predpisov s področja prostega pretoka delovne sile.

58. Ustanovitev Agencije za začasno brezposelne delavce v času mrtvih sezon

V tekstilni, usnjarski in ostali industriji (predvsem v DB 18-proizvodnja oblačil) prihaja vsaj dvakrat letno do sezonskega nihanja, ko ni dovolj dela in so obdobja, ko je dela preveč, vendar znotraj družb tega niso zmožni izravnati. Zato smo skupaj z Sindikatom

tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije predlagali Ministrstvu za delo ustanovitev Agencije za začasno brezposelne delavce v času mrtvih sezon, ki naj bi v času mrtvih sezon zaposlene prevzela in jim začasno poiskala drugo delo ali jih usposabljala za drugo delo, delavci pa bili še vedno v delovnem razmerju.

Predlagamo, da Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve podpre ustanovitev agencije kot obliko učinkovitega izravnavanja presežkov in ponudbe v delovno najbolj intenzivnih panogah zrele industrije z izrazitimi sezonskimi nihanji.

59. Zagotoviti e-dostop za vodenje administrativnih evidenc prejemanja socialnih prejemkov zaposlenih

Na področju socialnega varstva je preveč administrativnih stvari naloženih delodajalcem, tako na področju starševskega varstva, kjer mora voditi evidence o izrabi starševskega dopusta, sam iskati podatke o socialnih prejemkih za obdobja, ko so zaposleni bili npr. na porodniškem dopustu..., saj so podlaga za nadomestilo plače v primeru bolniške odsotnosti prejemki v preteklem letu.

Predlagamo, da Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve zagotovi brezplačen in hiter dostop do evidence prejemanja socialnih prejemkov, potrebnih za obračun nadomestila plače za bolniške izostanke.

60. Zagotoviti jasnejšo določitev odgovornosti za povračilo škode ZZS

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju govori, da ima Zavod ZZS pravico zahtevati povrnitev škode od tistega, ki je namenoma ali iz malomarnosti povzročil okvaro zdravja ali smrt zavarovane osebe. ZZS si to določbo sedaj predstavlja tako, da skoraj za vsako poškodbo pri delu, pa čeprav so izvedeni ukrepi za varstvo pri delu in delavec ne spoštuje navodil za delo idr., vlaga tožbe proti delodajalcem za plačilo bolniške odsotnosti in stroške zdravljenja.

Predlagamo spremembo 86. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur.l.RS št. 72/06 preč.besedilo), ki bo to anomalijo odpravila.

61. Zmanjšati administrativne obveznosti s področja varnega in zdravega dela, ki ne prispevajo k zdravju in varnemu delu, znižujejo pa konkurenčnost – predvsem malih podjetij in podjetnikov posameznikov

Slovenska zakonodaja s področja varnosti in zdravja pri delu v primerjavi s predpisi EU, ki določajo minimalne zahteve glede varnosti in zdravja delavcev pri delu in varne hrane, določa višje standarde, tudi v primerjavi s povprečjem držav članic EU.

To podjetjem, zlasti pa samozaposlenim malim in mikro podjetjem, nalaga visoke stroške za izdelavo predpisanih načrtov in nanje vezanih obveznih postopkov za varno in zdravo delo.

Podjetja so zavezana in zainteresirana za varno in zdravo delo, ki povečuje produktivnost in dobro podjetniško klimo, nasprotujejo pa predpisom, ki z povečujejo nepotrebne administrativne stroške, ne prispevajo pa k večjemu zdravju in manjši abstinenci. Največje odstopanje od EU direktive čutijo samozaposleni, ki ne zaposlujejo delavcev ter mala in mikro podjetja z do 10 zaposlenimi. Podobno je s frekvencami obveznih izobraževanj, zdravstvenih pregledov, vodenja evidenc, ki povzročajo enormne stroške vsem, posebej pa v storitvenih dejavnostih, ki niso izpostavljena visokim tveganjem.

Predlagamo, da Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve spremen Zakon o varnosti in zdravju pri delu z oceno tveganja, ki bo zmanjšal frekvence obveznih aktivnosti, poenostavil in pocenil postopke za mala podjetja ter iz tega zakona izvzame samostojne podjetnike – samozaposlene.

VI. UKREPI ZA ENOSTAVNEJŠE IN CENEJŠE POSLOVANJE

62. Zagotavljanje ustreznih oblik poslovnega svetovanja in informiranja za MSP

Uvedba e-Vem vstopnih točk se je iz registracije in svetovanja za samostojne podjetnike nadgradila tudi za registracijo in svetovanje za gospodarske družbe.

Za učinkovito izvedbo registracije, zlasti pa za svetovanje s ciljem dobrega poslovanja novoustanovljene družbe, je potrebna ne le osnovna prostorska in programska infrastruktura, ampak tudi usposobljeni svetovalci, povezovanje teh podjetij, izmenjava dobrih praks, informiranje o vseh spremenjenih pogojih poslovanja. Prizadevati si moramo za ustvarjanje pozitivne podjetniške klime in večje motiviranosti podjetnikov, še posebno v manj razvitih okoljih. Malim in srednje velikim podjetjem je potrebno zagotavljati specialistična svetovanja, še zlasti podjetjem v težavah.

Predlagamo, da Ministrstvo za gospodarstvo in JAPTI podprejo nadgradnjo e-Vem sistema v vseh institucijah podpornega okolja. Ponovno naj se oblikuje mreža podjetniških svetovalcev s specialističnim znanjem, ki bo kompetentna svetovati podjetjem v težavah.

UKREPI NA PODROČJU DAVKOV IN PRISPEVKOV

63. Uvesti stimulatívne davčne olajšave za investicije za tehnološki preboj

Davek na dobiček pravnih oseb je z letom 2007 ukinil davčne olajšave za investicije v gospodarstvu, kar zmotno navaja na zmanjšanje potrebe po prestrukturiranju. Ukinitev olajšav se pozna predvsem dejavnostim, ki zahtevajo stalno visoko in kratkoročno investiranje. Zaostajanje v prestrukturiranju slovenskega gospodarstva zahteva naložbe ne le v raziskave in razvoj, kot to velja po zakonodaji za leto 2007, ampak je nujno spodbujati tudi vlaganja v sodobne tehnologije in opremo. Pomemben del k temu lahko prispeva država z davčnimi olajšavami, usmerjenimi na opredeljene razvojne prioritete.

Predlagamo, da se davčna olajšava za investicije za poslovno leto 2008 uvede na podlagi razvojnih prioritet, ki bodo temelj za prestrukturiranje gospodarstva.

64. Zagotoviti jasnejše in poenoteno poročanje za uveljavljanje davčnih olajšav

Zakon o DDPO z omogoča podjetjem uveljavljanje davčnih olajšav za raziskave in razvoj. Na osnovi tega je izdan Pravilnik o uveljavljanju 20 % olajšave za R&R, in Uredba o uveljavljanju R&R regijskih olajšav (ki sicer še ni potrjena) za dodatnih do 20% olajšave.

Osnove za uveljavljanje teh olajšav niso dovolj jasne, interpretacija je prepuščena davčnim inšpektorjem.

Poleg tega gre v primerih obeh olajšav za isto vsebino, obrazci v prilogah, ki so zahtevani k obema podzakonskima aktoma, pa se vsebinsko razlikujejo.

Predlagamo, da se dopolni Pravilnik o davčni olajšavi in s tem tudi jasneje določijo osnovne definicije R&R in načine spremljanja odhodkov za R&R v podjetjih.

65. Poenostavitev sistema pobiranja prispevkov za socialno varnost

V praksi se zavarovanci oz. upravičenci, posledično pa vse državne institucije, srečujejo z vrsto težav v zvezi z obračunavanjem in plačevanjem prispevkov za socialno varnost.

Z Zakonom o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 34/96, 3/98, 81/00 in 97/01, v nadaljevanju ZSPV) se določa obračunavanje in plačevanje ter stopnje prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, starševsko varstvo in za zaposlovanje v skladu z zakoni, na podlagi katerih so prispevki uvedeni ter se določa osnova za obračunavanje in plačevanje prispevkov. Z omenjenim zakonom se določa tudi osnova za obračunavanje in plačevanje prispevkov za socialno varnost od drugih prejemkov iz delovnega razmerja.

Tako gre pri obračunavanja in plačevanja prispevkov za socialno varnost za obsežen in težko pregleden ter obvladljiv sistem, saj je poleg navedenega zakona nujno poznavanje prek 10 področnih zakonov in vrste podzakonskih predpisov. Poleg tega je treba upoštevati, da vsak od navedenih zakonov, ki uvaja obveznost zavarovanja, neodvisno od ostalih določa podlage za vstop v zavarovanje, zavezanca za plačilo prispevkov in osnove za obračun prispevkov (z izjemo povezanosti ZSDP in ZPIZ-1). Ta določila se mnogokrat izključujejo (ZPIZ-1, 13. do 17. člen, 18. 19. člen...) Tako ZPIZ-1 in ZZZVZv primerih posebnih primerov zavarovanja navedena zakona različno določata zavezanca za plačilo pavšalnih prispevkov (npr. za študente, ki delajo preko pooblaščenih študentskih servisov; za vajence, ki jim obvezno prakso organizirajo šole v okviru poklicnega izobraževanja,...).

Ob tem ni zanemarljivo, da se kljub obveznosti obračuna in plačila prispevkov za socialno varnost iz in od zavarovalnih osnov, bruto plač oz. nadomestil plač za čas odsotnosti z dela v skladu s predpisi o delovnih razmerjih ter od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, v pokojninsko osnovo ne štejejo vse osnove od katerih so bili prispevki obračunani oz. plačani.

Žal pa se ob tem srečujemo z vedno novimi zakonskimi določbami, ki še dodatno »drobijo« in zapletajo obstoječi sistem.

Predlagamo, da **Ministrstvo za finance**, **Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve** ter **Ministrstvo za zdravje** poenostavijo sistem. Prvi korak k racionalizaciji obstoječega sistema je prav poenotenje zavezancev za plačilo vseh prispevkov, poenotenje dinamike plačevanja ter poenotenje osnov za obračun in plačilo vseh prispevkov za socialno varnost.

Predpisi: Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-1, Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, Zakon o davčnem postopku

66. Opustitev obdavčitve stroškov prevoza in nočitev za tuje poslovne partnerje

Stroški prevoza in nočitev tujih partnerjev, ki prihajajo v Slovenijo v okviru stalnih ali pripravljanih poslovnih stikov na povabilo in stroške slovenske družbe, so obdavčene z vidika veljavne slovenske zakonodaje o obdavčitvi fizičnih oseb. Povračila teh stroškov so obdavčena kot drugi dohodki, od katerih je treba plačati akontacijo dohodnine v višini 25%.

Predlagamo, da **Ministrstvo za finance** zaradi praviloma manjših zneskov, ki predstavljajo le povračila stroškov, spremeni Zakon o dohodnini v smislu oprostitve davka na tovrstnega izplačila.

67. Preverjanje dokumentov pri notarju

Notarji preverjajo podatke pogodbenih strank, navedene v pogodbah, na podlagi osebnih dokumentov.

Predlagamo, da **Ministrstvo za pravosodje** vsaj za državljane oziroma za stranke s stalnim prebivališčem v Sloveniji uvede postopek, da se omenjene podatke preverja na podlagi uradne evidence prebivalstva Slovenije, saj je vsakokratno predlaganje dokumentov npr. kupcev in prodajalcev v postopku prodaje nepremičnine zamudno in nesmiselno.

68. Odpraviti neenakopravnost v odnosu med državnimi organi in delodajalci

Neenakopravnost v odnosu med državnimi organi na eni strani in npr. delodajalci na drugi strani se kaže na primeru, ko zamuda roka delodajalca za en dan ni opravičljiva, v primeru pa, da državni organ zamudi s posameznim odgovorom ali izda odločbo ali odgovor na pritožbo (z veliko zamudo npr. DURS šele po več kot letu dni), za tak organ ni nobene sankcije niti nadomestila. Če delodajalec ne poda poročila, dokazila, se mu

sredstva ne bodo dodelila ali mora že dodeljena sredstva vrniti. Če pa državni organ izplača v pogodbi določen znesek šele po nekaj mesecih, čeprav je bil rok za izplačilo npr. 30 dni, pa zanj ni nobene sankcije.

69. Poenostavitev sistema plačevanja davkov in drugih obveznih dajatev ter zagotovitev takšnega sistema, ki bo zmanjšal stroške plačevanja davkov

Zavezanci (pravne osebe, samostojni podjetniki, itd.) plačajo davke, prispevke in druge obvezne dajatve v skladu s Pravilnikom o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Uradni list RS, št. 138/2006) na račune, ki so odprti pri Banki Slovenije.

Pravilnik o podračunih v skladu z zakonom, ki ureja plačilni promet, predpisuje številne podračune za vsako posamično dajatev posebej, na katere zavezanci plačujejo obvezne dajatve in druge JFP. V poslovni praksi to pomeni, da mora davčni zavezanec (npr. samostojni podjetnik, ki zaposluje delavce) v okviru izpolnjevanja svojih mesečnih davčnih obveznosti plačati dajatve okvirno na več kot 10 različnih podračunov (podračun za DDV, različni podračuni za akontacijo dohodnine, za davek na izplačane plače, za prispevke zaposlenih, za prispevke samozaposlenih...). Poleg naštetih so določeni še dodatni podračuni za zamudne obresti. Za vsako takšno posamično dajatev je treba izpolniti plačilni nalog ter od tega banki plačati provizijo. Ti stroški so nesorazmerno visoki za zelo majhne, majhne in srednje velike družbe v primerjavi z njihovo davčno obveznostjo.

Predlagamo, da **Ministrstvo za finance** podpre spremembo zakonodaje in se tehnično usposobi za poenostavitev plačevanja davkov.

Predpis: Zakon o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 117/2006 z dne 16.11.2007), Zakon o plačilnem prometu (Uradni list RS, št. 30/2002, 75/2002, 15/2003, 2/2004-ZPNNVSM, 37/2004, 100/2005 Odl.US: U-l-298/04-26, 39/2006, 131/2006-ZBan-1), Pravilnik o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Uradni list RS, št. 138/2006).

70. Postopek plačevanja davka naj bo prilagojen višini obveznosti

Postopek pobiranja davka ni prilagojen nizkim zneskom davčne obveznosti, saj morajo davčni zavezanci opraviti vso potrebno administracijo ter plačilo tudi v primerih, če je znesek davka majhen, npr. do 4 evre. Tako je višina davčne obveznosti oziroma priliv v proračun občutno nesorazmeren s stroški samega plačila za davčnega zavezanca kot tudi z vidika pobiranja davka za davčni organ. Poleg tega zakon za določena izplačila določa obveznost, da davčni zavezanec hkrati ob izplačilu dohodka, istočasno poroča in plača davčni odtegljaj. To pomembno vpliva predvsem na likvidnost davčnih zavezancev, saj je ob izplačilu (npr. plač) večjih vsot težko zagotoviti celotno davčno obveznost in morajo za to zavezanci v primeru zamude obračunati in plačati zamudne obresti.

Predlagamo, da se v davčnih postopkih na eni strani zagotovi limit, do katerega davčna obveznost ne nastane, po drugi strani pa da se določijo roki plačila v mesečnih ali večmesečnih intervalih. Stroški pobiranja oziroma plačevanja davka ne smejo preseči zneska samega davka.

Predpis: Zakon o davčnem postopku v povezavi z materialnimi davčnimi predpisi (Zakon o davku na izplačane plače, Zakon o dohodnini, Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb, Zakon o prispevkih za socialno varnost).

71. Zmanjšati zaostanke na drugi stopnji v davčnih zadevah

Davčni zavezanci morajo čakati na odločitev drugostopenjskega organa, to je Ministrstva za finance tudi po več let, in če se odločijo še za sodno pot, lahko traja celotni postopek tudi do 10 let. V tem času davčni zavezanec ne more razpolagati s sredstvi, ki so predmet spora, saj pritožba v davčnem postopku ne zadrži izvršitve odločb.

Izjemnega pomena za poslovanje poslovnih subjektov v Sloveniji je med drugim hitro reševanje morebitnih sporov med zavezancem in davčno upravo. Zaradi specifičnosti davčnega postopka, ki določa, da mora zavezanec v inšpekcijskem postopku naložen davek plačati pred vložitvijo pritožbe, vpliva dolgotrajen postopek na likvidnost zavezanec, saj v tem času z denarjem ne morejo razpolagati.

Predlagamo, da Ministrstvo za finance prioriteto odpravi zaostanke na drugi stopnji, v nasprotnem primeru, v kolikor to ni mogoče, pa je potrebno spremeniti zakonodajo v tem delu.

72. Zagotoviti enakopraven položaj delavcev, napotениh v tujino

Zakon o dohodnini za delavce napotene na delo v tujino uveljavlja ugodnejšo davčno ureditev le za javne uslužbence in funkcionarje, ne pa tudi za delavce iz podjetij. Navedena ureditev je nesprejemljiva in pomeni neenakopraven položaj davčnih zavezancev glede na vrsto dohodka (dohodek iz delovnega razmerja za čas opravljanja dela v tujini, na podlagi napotitve delodajalca s sedežem na območju RS). Največkrat gre za primere visoko specializiranih zaposlenih pri delih, ki jih slovenska podjetja opravljajo v tujini. Glede na zelo majhen slovenski prostor je nujno zagotoviti in vzpodbujati poslovanje na širšem poslovnem področju.

Predlagamo, da Ministrstvo za finance spremeni Zakon o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 117/2006) in zagotovi enako ureditev za vse zaposlene, ne glede na to ali so uslužbenci javnega ali zasebnega sektorja.

73. Poenostavitev postopkov za uveljavljanje ugodnosti iz mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja

Postopek uveljavljanja ugodnosti iz mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja je izredno zapleten, administrativno zahteven ter časovno zamuden.

Predlagamo spremembo postopkov uveljavljanja ugodnosti iz sporazumov o izogibanju dvojnega obdavčevanja ter preučitev možnosti neposredne uporabe mednarodnih konvencij, vsaj za države članice EU. Predlagamo, da se postopek po 259. členu ZDavP-2 ponovno preuči in sicer na način, da se namesto izdaje odločbe DURS na KIDO obrazcih določi, da plačnik davka DURS le obvesti oziroma na ustrezen način poroča.

Predpis: Zakon o davčnem postopku

74. Odpraviti neuskkljenost plačevanja prispevkov od določenih prejemkov in ne vštjevanje v pokojninsko osnovo

GZS je že večkrat opozorila na problematiko veljavne ureditve plačevanja prispevkov za socialno varnost, ter nepriznavanja pravic iz tega naslova. Po veljavnem zakonu se od določenih dohodkov obračunavajo in plačujejo prispevki za socialno varnost, kljub temu pa se ti ne štejejo v pokojninsko osnovo, saj gre za prejemek za delo, ki ga je delavec opravil zunaj okvira svojega rednega dela (2. točka prvega odstavka 42. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-1).

Predlagamo ureditev tega področja in uskladitev z davčno zakonodajo. V primeru, da se od določenih prejemkov obračunavajo in plačujejo prispevki za socialno varnost, je iz tega naslova potrebno zagotoviti tudi ustrezno pravico oziroma protidajatev, če pa to ni mogoče je potrebno določene prejemke oprostiti plačila prispevkov (bonitete, izplačila za inovacije, itd.).

Predpisi: Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-1(Uradni list RS, št. 109/2006-UPB-4 in 114/2007), Zakon o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 117/2006), Zakon o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/1996, 18/1996-ZDavP, 34/1996, 87/1997, 3/1998, 106/1999-ZPIZ-1, 81/2000, 97/2001)

75. Omejitev rasti stroškov podjetij za pokojninska zavarovanja

Pri iskanju rešitev dolgoročne vzdržnosti pokojninske blagajne se prispevne stopnje za pokojninsko zavarovanje ne smejo zvišati. Prav tako je z vidika povečevanja izdatkov za pokojnine neugodna formula načina usklajevanja pokojnin – usklajevanje z rastjo plač.

Predlagano je poenotenje načina usklajevanja pokojnin z usklajevanjem ostalih socialnih transferjev (Zakon o usklajevanju socialnih transferjev) – in sicer z inflacijo in ne rastjo plač.

Predlagamo, da Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter socialni partnerji upoštevajo, da se v primeru stroge ločitve kolektivnih in individualnih shem dodatnega pokojninskega zavarovanja uvedejo večje davčne olajšave, ki bodo stimulirale delodajalce za vplačevanje dodatnih premij za zaposlene.

76. Poenostaviti obdavčevanje avtorskih honorarjev za tujce

Zapleteni postopki priprave avtorskih pogodb za tujce imajo več negativnih posledic: odganjajo tuje predavatelje, avtorje, itd., »izogibanje« na drug način; Ministrstvo za finance na pozive in obširne obrazložitve GZS in Združenja za tisk in medije – maj 2006 - ne reagira.

Predlagamo, da Ministrstvo za finance te ovire odpravi.

POVEČATI UČINKOVITO IZVAJANJE ZAKONODAJE, ODPRAVITI ADMINISTRATIVNE OVIRE

77. Omejitev zahteve za pridobitev obrtnega dovoljenja v skladu s 5. členom OBZ

S spremembo Obrtnega zakona in Uredbo o določitvi obrtnih dejavnosti in obrti podobnih dejavnosti po interpretaciji Obrtne zbornice Slovenije vsa podjetja, ki opravljajo te dejavnosti, tudi velika in srednja, ne le mala in mikro, za opravljanje le teh potrebujejo obrtno dovoljenje. To se interpretira tudi pri javnih razpisih za javna naročila, ko se zahteva predložitev obrtnega dovoljenja tudi za izvajalce, ki jih OBZ ne zadeva.

Predlagamo, da Ministrstvo za gospodarstvo spremeni zlasti 1., 2., 5. in 6. člen Obrtnega zakona, ki bo nedvoumno opredelil kriterije obrtnega načina dela.

78. Izboljšanje izmenjave podatkov med državnimi organi

Od Ministrstva za javno upravo ***pričakujemo***, da bo v okviru ukrepov za odpravo administrativnih ovir naj zagotovi ustrezne pravne podlage, na drugi strani pa ustrezno vzpodbudi delovanje državnih organov na način, da bodo uradne osebe pri vodenju in odločanju v upravnih zadevah sami pridobivali podatke iz uradnih evidenc drugih organov.

79. Priznati nadomestilo delodajalcem za stroške vodenja evidenc in izvajanje izvršb na plačo zaposlenih

Izvršba na plačo zaposlenih je dodatna obremenitev delodajalca, saj je po zakonu dolžan zagotoviti, da se zneski iz izvršb odtegujejo po vrstnem redu, voditi vso evidenco plačil, sporočiti upniku ali sodišču podatke o spremembah ali nemožnostih plačila, obračunavati zamudne obresti, pri delodajalcu zaposleni na področju obračuna plač niso pravni strokovnjaki, ki bi poznali ZIZ, zato se morajo vključevati v teh primerih še drugi zaposleni ali zunanji sodelavci - to je velika dodatna obremenitev za delodajalca.

Predlagamo, da se uvede nadomestilo stroškov za vodenje evidenc in postopkov.

80. Preprečevanje zavajajočega oglaševanja

Sprejet je Zakon o SD Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu potrošnikov, ki spreminja 12.b člen tako, da ta kot zavajajoče določa oglaševanje, namenjeno podjetjem, če na katerikoli način, vključno s predstavitvijo, zavaja podjetja ali bi jih utegnilo zavajati in ki bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na ekonomsko obnašanje podjetij ali ki iz enakih razlogov škodi ali bi utegnilo škoditi konkurentom.

V praksi se kaže vse večja potreba po svetovanju v primerih zavajajočega oglaševanja tujih poslovnih imenikov. Šele v preteklem letu je to dejanje kot sum mednarodne goljufije začela preganjati policija,

Predlagamo, da se **Ministrstvo za notranje zadeve** in ustrezni organi policije ustrezno usposobijo za pomoč in pregon teh dejanj. Na podlagi tega bo GZS osveščala podjetja in promovirala preventivne ukrepe.

81. Odpraviti nepotrebno dostavljanje dokazil, ki jih državne službe imajo

Pri prijavi na te razpise je potrebno veliko število dokazil - veliko teh dokazil bi lahko pridobili ti organi sami od državnih institucij, ki z določenimi podatki razpolagajo - prilagati je potrebno npr. izpise iz sodnega registra, potrdila iz DURS, da so plačane davkatve, Bonitetne obrazce, ki jih izdaja AJPES.

Predlagamo, da se poenostavi dostavljanje številnih dokazil pri javnih razpisih posameznih ministrstev za spodbude ali refundacije delodajalcem

FINANČNO RAČUNOVODSKO PODROČJE

82. Zagotoviti enakopraven položaj za obvezo javne objave računovodskih izkazov

Spremeniti računovodsko zakonodajo (ZGD) tako, da bo javna objava računovodskih izkazov obvezna ZA VSE gospodarske subjekte (tudi notarje, odvetnike, zdravnike, zobarje ipd.).

83. Jasneje opredeliti obračun zakonitih zamudnih obresti

Zakonsko nedvoumno bi morali rešiti problem obračuna zakonitih zamudnih obresti. **Obračun po linearni metodi oziroma po konformni metodi.** Čas bi bil, da bi se izračun zakonitih zamudnih obresti uredil tako, da ne bi bilo nobenega dvoma kaj je pravilno in kaj ni. Prav gotovo obračun po konformni metodi ni sprejemljiv za dolžnika, saj obračun po tej metodi nenormalno obogati upnika. Načelo pravičnosti in vsa druga načela OZ tu niso upoštevana.

84. Povišati limit za vodenje enostavnega knjigovodstva za sp

Vodenje enostavnega knjigovodstva za samostojne podjetnike – zakon določa višino aktive, število zaposlenih in 10.000.000,00 SIT oz. 41.729,26 EUR celotnih prihodkov.

Znesek celotnega prihodka bi se moral nujno zvišati in to takoj, saj dosedanja meja ni visoka. Zaradi inflacije in drugih vzrokov se promet s.p. hitro dvigne preko te meje in že so zavezani voditi dvostavno knjigovodstvo, kar pomeni bistveno več stroškov za vodenje knjig, rezultat pa je za državo isti oziroma s.p. ostane še manj dobička kot dosedaj, ko je lahko enostavno knjigovodstvo vodil deloma ali v celoti sam.

85. Racionalizirati preobsežno računovodsko poročanje za enoosebno d.o.o.

Spremeniti računovodsko zakonodajo (ZGD in Slovenske računovodske standarde) tako, da razkrivanje podatkov računovodskih izkazov v primerih srednjevelikih družb z omejeno odgovornostjo ne bo samemu sebi namen. Po sedaj veljavni zakonodaji mora srednjevelika d.o.o. z enim družbenikom izdelati letno poročilo na najmanj 30 straneh, če hoče zadostiti ZGD-ju. Večina podatkov iz letnega poročila ne zanima nikogar (razen mogoče konkurence, kar pomeni da z razkrivanjem delamo škodo sami sebi).

VII. REGIONALNI RAZVOJ

Kazalniki poslovanja slovenskega gospodarstva že vrsto let kažejo, v nasprotju z načelnimi Vladnimi usmeritvami, na centralizacijo kapitala, javnega sektorja in pretežnega dela trgovine v osrednji slovenski regiji. Regijski razvojni načrti sicer smelo zastavljajo gospodarski in družbeni razvoj regij, posebej v povezavi s čezmejnim sodelovanjem, vendar država za to ne namenja ustrezne podpore, sredstev za izgradnjo konkurenčne podjetniške in javne infrastrukture. Zakonske podlage za prenos dela državnih pristojnosti na regije so politična, ne gospodarska vprašanja.

Potrebna pa je ne le infrastruktura, ampak posebej načrtno povezovanje vseh potrebnih resursov, ki bodo uravnotežili gospodarsko moč slovenskih regij.

86. Pospešiti razvoj gospodarstva na območjih z omejitvami

Pri načrtovanju regionalnega razvoja je potrebno upoštevati omejitve, ki jih prinašajo npr. Shengenska meja, NATURA 2000 itd. Za primer navajamo zavrnen predlog Ministrstvu za promet in zveze ter MNZ, da mejni prehod Socerga ohrani status prehoda za tovarni promet, ker to bistveno vpliva na konkurenčnost gospodarstva v regiji.

Predlagamo: Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za okolje in prostor naj predvidita dodatne ukrepe in rešitve oziroma možnosti razvoja gospodarstva na območjih z prej naštetimi omejitvami. Potrebno je zagotoviti državni vir financiranja za izdelavo celostnih presoj vplivov na okolje na območjih pod NATURO 2000 ter vplivov Schengenske meje na konkurenčnost gospodarstva v regijah.

87. Zmanjšanje regionalnih razlik v razvoju podjetništva

V Sloveniji obstajajo razlike med regijami v intenzivnosti ustanavljanja oz. v koncentraciji novih podjetij, velika koncentracija podjetij v mestnem okolju in razlike v poslovanju novih malih podjetij, vključno z ustvarjanjem novih zaposlitev, dodane vrednosti ter hitro rastočih podjetij (osrednja slovenska regija), kar še povečuje neenakost regionalnega razvoja. Razvojna sredstva se delijo glede na število prebivalcev in ker imajo manj razvite regije praviloma nižje število prebivalcev, jih razvojna sredstva ne dosežejo. V nekaterih manj razvitih regijah ima država tudi nepremičnine, npr. nekdanji vojaški objekti, podjetništvo pa nima prostora za razvoj zaradi omejenosti z Naturo 2000 ali dolgotrajnosti umeščanja v prostor podjetniško obrtnih con.

Podeželje ima tudi neizkoriščene možnosti zlasti v turizmu, ki pa jih omejuje prestroga zakonodaja HACCP, ki je v Sloveniji veliko strožja kot v večini evropskih držav. Ob izrazitem interesu občin za razvoj velikih prodajnih centrov je zamrla mala trgovina v mestnih jedrih in na podeželju.

Predlagamo, da se pri kriterijih za dodeljevanje sredstev za pospeševanje podjetništva upoštevajo cilji decentralizacije. Sredstva se morajo usmerjati v regije, ki so podjetni-

ško manj razvite. Popraviti je potrebno tudi kriterije za ocenjevanje prijav na razpise razvojnih sredstev za podjetja iz manj razvitih regij, ki bi morala dobiti večje število točk. Država naj opuščene objekte in območja nameni za razvoj podjetniških con. Država naj z ekonomskimi ukrepi spodbudi občine k oživljanju mestnih in podeželskih jeder s spodbudami za ponoven razvoj male trgovine, kar lahko bistveno prispeva k razvoju dodatne ponudbe za turizem in ohranjanje poselitve podeželja.

88. Vključiti gospodarstvo v delovanje nastajajočih pokrajin

Osnutki Zakona o pokrajinah nakazujejo izničenje regionalnih razvojnih svetov (po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja) v katerem je vpliv gospodarstva prisoten. Predvideni so samo sveti pokrajin in sveti občin. Vpliv pokrajin na razvoj gospodarskega okolja pa je predviden zelo velik. Razvoja pokrajin ne bo brez razvoja gospodarstva in obratno.

Predlagamo, da se s podporo Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in , Ministrstva za gospodarstvo zagotovi vpliv gospodarstva pri formiranju organov pokrajin – lahko tudi preko vpliva regionalnih zbornic in prilagoditi število pokrajin na že utečene razvojne regije, ki jih dejansko pokrivajo vse regionalne zbornice.

VIRI

BOŠTJAN LOŽAR; MBA

- Delo - Sobotna priloga 10.11.2007 – Devet od desetih delovnih mest je treba prestrukturirati, da bi lahko dvignili plače (str. 6, 7)
- Delo FT 19.11.2007 – Največja podjetja zamujajo globalizacijo, prehitujejo jih multinacionalke in najprodornejši podjetniki (str. 12, 13)
- Delo FT 17.12.2007 – V zadnjih desetih letih so se zaostanki še povečali (str. 8, 9, 10)
- Delo FT 18.02.2008 – Inflacija bo še zmanjšala strukturno konkurenčnost (str. 10, 11)
- Delo FT 03.03.2008 – Slabši smo od razvitih majhnih držav, zato v nekdanji Jugoslaviji izgubljam položaj (str. 10, 11)
- MQ št. 05 – 12/2007 – Ujetniki srednjega cenovnega razreda (str. 13 - 17)
- Glas Gospodarstva 6.3.2008; posebna številka ob nagrajencih GZS – Daljši intervju z Ložarjem: Vse dlje smo od cilja, da bo slovensko gospodarstvo svetovni “svetilnik” (str. 46-50)

OCENA REALIZACIJE PREDLOGOV BELE KNJIGE ZA LETO 2007

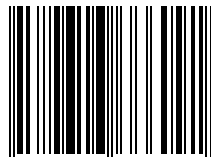
Štev
ukre-
pa SEZNAM PREDLOGOV GZS ZA VEČJO KONKURENČNOST SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA STOPNJA REALIZACIJE 2007

I. INTERNACIONALIZACIJA IN GLOBALIZACIJA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA			50%
1	Povečati geografsko diverzifikacijo slovenskega izvoza		60%
2	Povečati delež proizvodov in storitev visokih tehnologij in visoke dodane vrednosti v izvozu		60%
3	Povečati priliv neposrednih tujih investicij		40%
4	Izboljšati funkcioniranje diplomatskih predstavništev države pri dodeljevanju vizumov		40%
II. TEHNOLOŠKI PREBOJ SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA			25%
5	Povečati vlaganja v R&R iz javnih in zasebnih sredstev za uspešen inovacijski vzpon (nacionalni lizbonski akcijski načrt)		40%
6	Vzpostaviti inovacijske sisteme v Sloveniji – povezati izobraževalno, R&R sfero in potencialne iz gospodarstva za skupne inovacije		20%
7	Bolje definirati prioritete vlaganj v R&R na državni ravni v povezavi z inovacijskim potencialom		20%
8	Dodelati nacionalno strategijo izobraževalnih spodbud za kadre za inovacijski vzpon		20%
9	Uskladiti delovanje podpornega inovacijskega okolja na nacionalni in regionalni ravni		20%
10	Pospešiti prenos rezultatov raziskav v gospodarstvo za hitrejšo prestrukturiranje proizvodnega in storitvenega sektorja s ciljem večje dodane vrednosti		4%
11	Okrepitev mrežnega povezovanja v domačem gospodarstvu in sklepanja strateških zavezništev s tujimi partnerji – evropske in globalne verige na jedrnih znanjih		30%
III. IZOBRAŽEVALNI SISTEM ZA POTREBE RAZVOJA GOSPODARSTVA			62%
12	Vpeljevanje »novih« splošnih znanj v temeljno izobraževanje		60%
13	Okrepiti socialno partnerstvo kot element povezovanja izobraževanja in trga dela		60%
14	Oblitkovanje pobud za nove poklicne kvalifikacije oz njihovo posodabljanje		80%

15	Izvajanje praktičnega izobraževanja srednjega poklicnega in višjega strokovnega izobraževanja		80%
16	Pospешiti izvajanje bolonjskega procesa v visokem šolstvu		30%
17	IV. ZA ENOSTAVNEJŠE IN CENEJŠE POSLOVANJE - DAVKI, ADMINISTRATIVNE OVIRE, STRUKTURNE REFORME		58%
18	Omejitev zahteve za pridobitev obrtnega dovoljenja		20%
19	Sodelovanje zbornic in druge strokovne javnosti pri pripravi, spreminjanju in dopolnjevanju predpisov		60%
20	Optimiziranje delovanja direktoriatov oz sektorjev za avrnost in zdravstveno ustreznost hrane ter inšpekcij na področju agroživilske verige		10%
21	Preprečevanje zavajajočega oglaševanja		80%
22	Registrsko sodišče naj v postopkih registracije dosledno zahteva predložitev potrdila bank, da vlagatelj nima neoprnanih obveznosti v drugih, že vpisanih podjetjih, katerih družbenik je		80%
23	Omejevanje izvajanja pridobitne dejavnosti društva		100%
24	Poenostavitev plačevanja davkov in drugih obveznih dajatev		60%
25	Postopek plačevanja davka naj bo prilagojen višini obveznosti		60%
26	Poenostavitev postopkov za uveljavljanje ugodnosti iz mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja pri izplačilu za uporabo premoženjskih pravic		60%
27	Zmanjšanje zaostankov na drugi stopnji v davčnih zadevah		40%
28	Vštevaje plačanih prispevkov od določenih prejemkov v pokojninsko osnovo		40%
29	Pobot medsebojnih terjatev in obveznosti na račun davčnega zavezanca		90%
30	Poenostavitev poslovanja z upravnimi taksami		100%
31	Enakopraven položaj delavcev kot davčnih zavezancev napotenih v tujino		40%
32	Izboljšanje izmenjave podatkov med državnimi organi		40%
33	Omejitev rasti stroškov podjetij za pokojninska zavarovanja		10%
34	Prilagoditev davčnega sistema in okoljskih dajatev tako, da se stroški podjetij ne bodo zviševali		60%

V. ZA ENOSTAVNEJŠE ZAPOSLOVANJE - FLEKSIBILNOST TRGA DELA, DELOVNA ZAKONODAJA			51%
34	Opredeljeni roki naj se skrajšajo oziroma določijo kot alternativa namesto odpravnine		50%
35	Dodatek za delovno dobo naj se postopoma odpravi		50%
36	Preprečiti izigravanje pravice do povračila stroškov za prevoz na delo in z dela		50%
37	Letni dopust in regres naj bosta sorazmerna času dela delavca v koledarskem letu		100%
38	Povečanje deleža efektivnega delovnega časa		60%
39	Zniževanje stroškov podjetij zaradi bolniškega staleža nosečnic		10%
40	Ugodnejšo davčno obravnavo dela na domu in uporabo lastnega orodja pri delu		10%
41	Ustanovitev Agencije za začasno brezposelne delavce v času mrtvih sezon		10%
42	Enostavnejše zaposlovanje tujcev na podlagi delovnih dovoljenj in dovoljenj za delo		90%
43	Recipročnost predpisov s področja prostega pretoka delovne sile		10%
VI. VARSTVO OKOLJA IN KONKURENČNOST			63%
44	Zmanjšanje obsega monitoringa emisij v vode in zrak ter hrupa		80%
45	Poenostaviti način vrednotenja emisij v vode za poročanje v evropski register onesnaževalcev in obračun okoljske datatve		100%
46	Odpraviti administrativni ukrep – zahtevo po izjavi o skladnosti za embalažo in zagotavljanje njene sledljivosti		100%
47	Zmanjšati število in obseg upravnih postopkov, ki se nanašajo na okljevartvenaa dovoljenja, zmanjšati zahteve glede obsega dokumentacije, ki jo je treba predložiti v vloži		60%
48	Spodbuditi predelavo odpadkov oziroma odpadne embalaže		20%
49	Trgovanje s toplogrednimi plini		20%
VII. PRIJAZNO PODJETNIŠKO OKOLJE ZA SPODBUJANJE RAZVOJA PODJETNIŠTVA			29%
50	Kreiranje podjetništvu prijaznega okolja		50%
51	Zagotoviti ugodne finančne pogoje poslovanja, finančno svetovanje in informiranje o virih financiranja		50%
52	Potrebujemo stimulatvno davčno zakonodajo prilagojeno MSP		10%
53	Zviševanje izobrazbene ravni v MSP in prilagajanje strukture vsebin		10%

54	Zmanjševati strukturna neskladja na trgu dela		40%
55	Zagotavljanje ustreznih oblik poslovnega svetovanja in informiranja za MSP		10%
56	Vzpodbujanje družinskega podjetništva, podjetništva mladih in žensk ter podjetništva na podeželju		10%
VIII. REGIONALNI RAZVOJ V POVEZAVI S PROSTORSKIM RAZVOJEM, RAZVOJEM CE-STNEGA IN ŽELEŽNIŠKEGA OMREŽJA, GOSPODARSKIH SREDIŠČ, POSLOVNIH CON IN POVEZOVANJE TEH V MREŽE			
57	Izboljšanje primarne cestne in železniške povezave		30%
58	Pospешiti razvoj gospodarstva na območjih z omejitvami		20%
59	Zmanjšanje regionalnih razlik v razvoju podjetništva		20%
60	Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) se ne sme povečevati nesorazmerno z namenom te dajatve		20%
61	Zagotoviti enake možnosti dostopa do internetnih storitev po vsej državi		20%
62	Vključiti gospodarstvo v delovanje nastajajočih pokrajin		20%
SKUPAJ			47%

9 789616 666091